

ZEMTURS

PASAUĻA LATGAĻU LAIKKROKSTS

2000. GODA JULS, NR. 7 (197). CENA 20 SANTĪMI

KONSULTANTI: reliģijas litas –
prāvests Alberts Budže, mākslas
valcējumi - Pīters Gleizdāns,
poligrafeja, izdevniecība - Jāns
Elksnis, dzeja - Ontons Slišāns,
vēsture - Viktors Trojanovskis,
kulturvēsture- profesors Pīters
Zeile, ekonomika - profesors
Jezups Zeļonka, ērzemu biroja
vadeitōjs Vōceja Alberts Spōgis

ALBERTS BUDŽE, prāvests

PRELATS ONTONS BOLDĀNS

Prelats Ontons Boldāns dzimis 1930. gada 20. septembrī Baļtinovas draudzis Aussolā, uzaudzis reliģiskā ģimīnī, kur cīnā beja reita un vokora lyugšo - nas, kur bīži skanēja goreigas dzīsmas, bet svātdīnōs un svātku dīnōs beja dīvnoma apmeklējumi. Daudzās ticeibas vaicōjumus zānam paleidzēja izprast draudzis prīsteri un goreiga satura literatura.

Pirmā izgleiteibu Ontons īgīva Baļtinovas pamatskūlā un Viļakas vydusskūlā. Sajuzdams aicynōjumu kolpōt Dīvam un sovai tautai, jys 1949. godā īsastōjōs Reigas katōļu Goreigajā seminarā. Pēc sekmeigi nūbeigtom studejōm, veiskups P. Strods 1954. gada 26. septembrī ordinēja par prīsteri. Tai kai vosoras breivlaikus jys pavadēja Pasīnī, tod ari sovū pirmū svātū Misi celebrēja šōs draudzis Dīvmōtis gūdam vēļteitajā dīvnomā tō poša gada 7. oktobrī. Pīmārōtu svātrunu dīvkolpōjumā sacēja prāvests J. Cibulis. Klōt beja ari vītejaīs prāvests J. Gavars.

Pirmō dorba vīta O. Boldānam beja Bēržu draudzī

pi prāvesta J. Ostrovska, tod Varakļōnūs pi dekana A. Grišāna. Ruskulovā Ontons Boldāns jau kolpōja par prāvestu, tod Līpnā un Kuprovā, ilgōku laiku - leidz 1974. goda 19. jūlam - Kōrsovas draudzī.

Īvārojūt prāvesta lelū ceņteibu, ticeigūs prīkšzeimeigu apryupi, goreigō prīkšnīceiba jū 1974. goda 19. jūlī īcēle par Ludzas dekanu, kur kolpōja leidz 1980. goda 6. novembram. Bet nu tō vysus šūs godus O. Boldāns ir Varakļōnu draudzis prāvests un dekanata dekāns, bet nu 1990. goda 25. jūņa apkolpoj ari Stīrnīnis, Atašīnis un Borkovas draudzis. 1975. godā beja svātcēļōjumā Romā uz Svātō goda svīneibom, kur kūpā ar cytīm Latvejas prīsterym beja audieņcī pi pāvesta Pōvula VI. Taipat bejis vairōkūs svātcēļōjumūs Francejā, Spānejā, Portugālī, Izraelā un cytur.

Bez kolpōšonas draudzēs, dekanans Ontons Boldāns ir Rēzeknes - Aglyunas dīcēzis Katehetikas instituta direktors, kur sovū ilggadeiga prīstera dorba pīredzi skaidroj katehetim, losūt lekcejas pastoralteologejā.

1996. goda 10. febrālī Svātais tāvs Jōns Pōvuls II dekanu O. Boldānu īcēle par prelātu.

Sova tāvūča un krysttāva prīkšzeimei sekōjuši jō divi mōsasdāļi - Andris un Jurs Kravali. Andris (dzimis 1967., ordināts 1999.) pēc Reigas katōļu Goreigō seminara beigšonas studejas turpynōja Venaskā, Francejā, kur īgyva licenciata grādu un tagad kolpoj svātō Jākuba katedrālī Reigā, ir bārnu un jaunīšu audzynōtōjs un organizators. Prīsters Juris Kravals (dzimis 1969. godā, ordināts 1995.) pošlaik kolpoj Pyldas, Istalsnas un Brodaižu draudzēs.

Prelats Ontons Boldāns jau 46 godus nūkolpōjis pi Kunga oltora. Kai kotram prīsteram, ari jam šymūs ilgajūs godūs bejis daudz goreiga prīka un ari gryuteibu. Atzeimejūt jō 70 godu jubileju, lai pateiceibā Dīvam nūlīcam golvas par myusu prelata dāsnu sirdi, kas tik daudzim davuse goreigū gaismu un styprynōjumu. Izlyugsim Dīva žēlesteibu un Aglyunas Dīvmōtis paleidzeibu vēļ ilgi kolpōt Kunga Dīva dryvā. "Kamer es asu pasaulī, es asu pasaulja gaisma" (J. 9,5).

Palīkam vīnōtī lyugšōnā!

AGLYUNAS SVĀTKIM

Nu Finanču ministrejas leidzēklīm naparadzātīm gadējūmim Aglyunas Dīvmōtis svātkim 15. augustā pīšķerti 13.900 latu - šaidu lāmumu finanču ministrs Gundars Bērziņš pījēmis pēc tikšōnōs ar arhiveiskupu metropolitu Jōni Pujatu. Tūs paradzāts izmontōt svātku sagatavōšōnai, kōrteibas nūdrūšynōšōnai un cytīm pasōkumim.

ZEMTURS

ALBERTS BUDŽE

DRAUDŽU

DZEIVE

* * *

14. junī nūtyka aizlyugums par komunistiskō terora uperym, par bījāgōjušajīm aizlyugums beja Jezus Sirds katedralī, nūmūceitajīm un represātajīm cylvākim. Sekōja gōjīns cauri piļsātai, daleibnīki nūlyka zīdus pi pīminekļa Latgolas Mōrai.

* * *

13. junī, svātō Ontona svātkūs, Daugavpiļs svātō Pītera bazneicā pyrmū svātū Misi celebrēja šūgod ordinātais prīsters Artūrs Krystapovičs. Symtim ticeīgūs sajēme jō svēteibu. Jaunū prīsteri sveice dekans A.Madelāns, dīvkolpōjumā pīsadālējōs Reigas Goreigō seminara profesori un audzēkni.

Prīsters A. Krystapovičs dzimis un audzis Jyurmolā, vuicējīs un

studējīs vēsturi, bet tod pabeidzis Goreigū seminaru un šō goda 21. majā svātō Jākuba katedralī ordināts par prīsteri. Daugavpiļs ticeigī jam veļtēja daudz Dīva žēlesteibas gryutajā, bet svēteigajā prīstereibā.

* * *

Šūgod paīt 315 godu, kūpš uzsōce drukōt pyrmū latvīšu Beibeli - Jaunū dereibu (1685), bet Vacū nūdrukōja 1989. godā pavysam 1500 eksemplaru tiražā. E.Glika Beibelis pyrmizdavums atsarūn Olyuksnis evengeliski luteryskajā bazneicā.

* * *

6. junī privatvizitī Rēzeknes - Aglyunas dīcēzis kūrejā J.E. veiskupu J.Buli apmeklēja un tautīšu sirsneigus sveicīpus atvede Amerykas latvīšu katōļu apvīneibas pīkšsādātōjs Leons Liepa ar kuņdzi. Tōlūs cīmeņus J.E. veiskups J.Bulis īpazeistynōja ar dīcēzis darbeibu.

* * *

6. juņa pēcpuštīnā J.E. veiskups J.Bulis devēs uz Maltu, lai vadeitu

aizlyugumu par 1999. goda 21. aprēlī myrušō Rozentovas draudzis prāvesta Jezupa Turlaja dvēselis mīru. Pēc dīvkolpōjuma veiskups īsvētēja jaunuzcaltū pīmimnekli uz myrušō prīstera atdusas vītas Rozentovas bazneicas dōrzā.

* * *

Latgolas Kulturas bīdreiba un Latgolas izdevēju asociaceja 8. junī Rēzeknē reikōja Latgolas mediju dīnu. Puļkstiņ 16.00 Jezus Sirds katedralī nūtyka svīneigs dīvkolpōjums par vysim Latgolā strōdojūšajīm žurnalistim. Jō Eksleņce veiskups J.Bulis svātōs Misis laikā runōja presis lūmu, vōrda nūzeimeibu un patīseibu, žurnalistus rūsynōja vōrdus pyrms saceišonas izlaist caur trejim sītim - patīseibas, lobuma un napīcīšameibas. Tys nūdrūšynōs varu pōr vōrdim. Slykti klōjūtīs valštei, kurā vōrdi naatbylst patīseibai. Valštī nikod naasūt bejis taidis moralais haoss, kai tagad.

J. L A P S A

Maja vokori pi krysta Škilbānūs

Majs, kai skaistōkais zīdūna un zaļumu tārpā, veļteits Dīvmōtis gūdam, un mes, apkōrtis ticeigī, pulcejamēs pi krysta ik vokoru, lai ar vysskaistōkajōm dzīsmom un lyugšonom gūdynōtu Jaunovu Mariju un jōs dālu - myusu Pesteitōju. Dīvmōtei veļteiti rūžukrūni, litanejas, dzīsmas un lyugšonas. Vysu myusu mōte krūnāta par dabasu un vyspasaula Karalīni. Dzīsmas maja vokorūs skaņ pa vysu Latgolu.

Šūgod pi krysta lyugtīs uzsōcem, pīsaucūt Svātū Goru, tod izalyudzem Dīva pīdūšonu par vysim myusu apzynōtim un naapzynōtim grākim, skaitūt "Esi sveicynōta...", izlyudzamēs Dīvmōtis aizstōveibu pi Dīva. Puļkstiņ 18,40 myusim beja nalels klusuma breids, kod ar Dīvmōti varēja sasaruņōtīs nu sirds uz sirdi, jo Medžugorjī Jezus mōte ir sacējuse, ka tymā laikā jei ir myusu vydā, kūpā ar pasauli un uzklausa vysas myusu vajadzeibas. Klusuma

breidī paceļamīs pi myusu Pesteitōja krysta un baudom Jezus un jō mōtis mīlesteibu. Un vajadzeibu ir tik daudz - par sovīm bārnim, par jaunōtni, par myusu pāvestu, par tīm, kuri tōli nu ticeibas, par dzeivīm un myrušajīm. Tai kotru vokoru myusu lyugšonas ir dažaidas. Šūgod majā bīži lyudzomēs, lai Dīvs syta leitu teirumim.

Kotru vokoru pi krysta pulcejamēs gon tyvōk, gon tōļōk dzeivojūši. Pādejā dīnā, nūslādzūt kolpōšonu Dīvmōtei, myusu acīs beja

sarīsušōs osoras, jo jyutom, ka šūgod majs beja sevišķs. Tys myusim beja sovaiddōks storp cytīm mēnešim, šymā jubilejas godā myusim nese mīryņōjumu, jo lyudzomēs kūpā, cyts par cytu, izjutom vīnōteibu un jutomīs kai vīna saime. Vysu dīvlyudzēju vōrdā skanēja pateiceiba Dīvam par tīm, kas beja kūpā šymā mēnešī un ari tīm, kuri dažaidu īmaslu dēļ naatnōce. Dīvs sovu žēlesteibu dūd gon vīnim, gon ūtrym, jo jys meil myus vysus. Uzlyukojuēt krystu, nōk prōtā svātō Pōvula vōrdi:

- Jyus asot atpērkti ar dōrgu moksul!

Krysts ir apsastōšonōs vīta, krystam cylvāks nadreikst paīt garum, jo tys cylvāku aptur un atgōdynoj par Dīvu. Nu krysta nōk daudz žēlesteibu. Myusu Sviļovas cīmā krysts īsvēteits 1992. goda 14. majā, bet nu šō goda 29. aprēļa pi tō nūvītōjom Pesteitōja mōtis statuju, atvastu nu Medžugorjīs (attālā). Pāvests Jōņs Pōvuls II soka, ka Jaunova Marija, bazneicas Mōte ir vysjyuteigōkais Krystus mīlesteibas līcinīks. Junī pi krysta pulcejomēs reizi nedēlī, gūdynojūt myusu Pesteitōja dīvišķū sirdi.

VIKTORS TROJANOVSKIS

HRONIKA

1. jūlī (1935) Rēzeknes aprinka Sakstagola pogosta Rubuļņikūs dzimis rakstnieks Raimonds Trasuns.

2. jūlī (1960) Vōcejā sōcis dorbōtīs Latgolas Pētnīceības instituts.

4. jūlī (1905) Ludzas aprinka Kōrsovas pogostā dzimis presis, Ūtro pasaļa kara pretōšonōs kusteības daleibnīks Dominīks Kaupužs. Miris 1964. goda 17. majā Reigā.

5. jūlī (1915) Neretas pogosta Bērziņōs dzymuse dzejneica, proziste, publiciste Marta Skuja, dzim. Galvanovska, prec. Valērija Mundure. Nūšauta 1946. goda 17. decembrī Reigā.

6. jūlī (1935) Bikernīku sanatorejā pi Reigas miris katōļu goreidznīks, teologejas doktors, pedagogs, presis darbinīks Jōņs Miglinīks. Dzimis 1896. goda 8. oktobrī Ludzas aprinka Nautrānu pogosta Miglinīku cīmā.

8. jūlī (1955) Ludzā dzymuse izgleiteības darbneica Ināra Ostrovska.

10. jūlī (1905) Rēzeknes aprinka Bēržgalis pogosta Skūpovā dzimis dzejnīks, dobas zynōtnīks, sabīdryks darbinīks Vladislavs Bojārs. Miris 1984. goda 27. novembrī Kanādā.

14. jūlī (1980) Karlsfeldā, Bavārejā, Vōcejā miris katōļu goreidznīks, publicists Rihards Mutulis. Dzimis

1912. goda 24. novembrī Ludzas aprinka Pyldas pogosta Sondorūs.

16. jūlī (1860) Ludzas aprinka Eversmuižā dzimis katōļu goreidznīks, rakstnīks, latgaļu atmūdas darbinīks Aleksandrs Platpīrs. Miris 1922. goda 31. martā Rozentovā (Malta).

18. jūlī (1990) miris skūlōtōjs, dobas zynōtnīks, geografs, redaktors, latvīšu katōļu kusteības atbalsteitōjs Vōcejā Arvīds Namsons. Dzimis 1912. goda 30. decembrī Ludzas aprinka Nautrānūs.

21. jūlī (1985) Reigā miris dzejnīks, publicists Augusts Smagars. Dzimis 1910. goda 27. oktobrī Leitovā, Mažeiku aprinka Laižāres pogosta Auksudes cīmā.

21. jūlī (1960) atklōts Rēzeknes nūvodpētnīceības muzejs.

22. jūlī (1925) Rēzeknē dzimis biogeogrāfs Roberts Mednis.

25. jūlī (1930) Reigā miris pošvaļdeibu darbinīks, nūvodpētnīks, publicists Jezups Soikāns. Dzimis 1889. goda 25. novembrī Ludzas aprinka Cyblas pogosta Eversmuižā.

25. jūlī (1990) Reigā myruse kinorežisore, scenāriste Vija Bunka. Dzymuse 1932. goda 23. janvarī Daugavpilī.

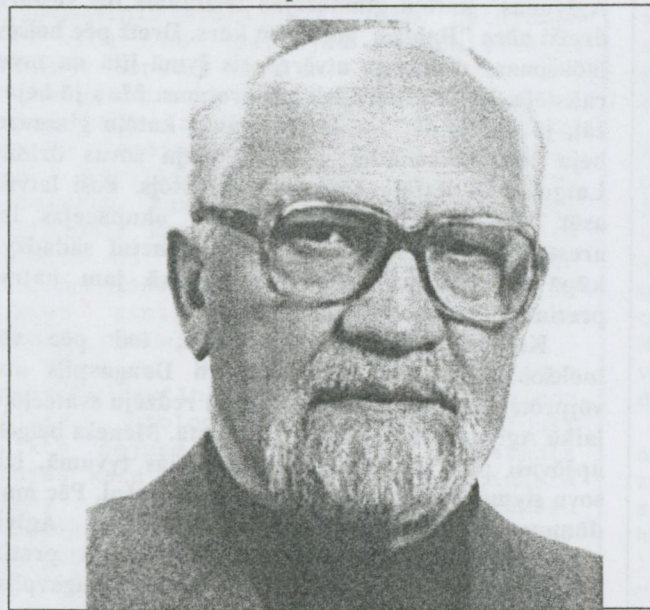
28. jūlī (1935) Ludzas dekans Antonijs Urbšs īsvētēja Istalsnas jaunōs myura bazneicas pamatus.

28. jūlī (1895) Ludzas aprinka Cyblas pogostā dzimis pošvaļdeibu darbinīks Vladislavs Sloskāns.

ALEKSANDRS JERMOLENKO, vēsprīsters

CEĻŠ UZ PRĪSTEREIBU

Nikod naasu stōstējis voi rakstējis par sovu dzeivi un munu ceļu uz prīstereibu, bet tai kai muna draudze Vōcejā vēlējōs kū vairōk uzzynōt sakarā ar 80. dzimšonas dīnu, vyspyrms vōcu volūdā uzrakstēju par dzeivis gaitom. Tagad atsaļauņūs tū pošu pasaceit ari latvīšu volūdā ar dažom pōrmaiņom.

Daudzi sovas vōrda un dzimšonas dīnas, dažaidas cytas jubilejas atzeimej ar lelom svineibom, es gribēju

byut ar draudzi, tōs klōtbyutnī celebrijūt svātū Liturgiju (Misi) un, pasateicūt Dīvam par vysu tū, kū jys maņ ir paleidzējis, pastōsteit ari kū par dzeivis gaitom, par munu ceļu uz prīstereibu.

Tāvs pēc izcelsmis beja krīvs, pareizticeigs, cara armejas virsnīks, bet mōte latvīte. Izacēlēs pyrmais pasaļa kars, nōce revoluceja un pilšūņu kars, padūmu komunistu vara, mōte pōrsacēlēs uz Latgolu pi sovīm vacōkim uz laukim, kur arī Rakutūs, Dagdas pogostā, 1920. goda 24. augustā maņ beja lamts pīdzimt. Tūlaik Latvejā vēļ nabeja pilneigi breiva, Latgolā vēļ valdēja bolševiki. Zeme beja daudz cītuse nu kara nūtykumim, sevišķi bolševiku varas ari tymā, kas atsatīcas uz skūlom un izgleiteibu. Bet bolševiki dreiz tyka padzeiti, Latveja atgiva naatkareibu, storp jū un Padūmu Savīneibu nūkryta dzelža priķškors. Muns tāvs karu un revolucejas laikā pazuda bez vēsts, mōte strōdēja Vydzemī, jo Latgola beja stypri cītuse un nabadzeiga. Ar laiku mōte atsasvešynōja nu manis, es izaugu pi onkuļa, mōtis brōļa, kūpā ar 7 brōlānim un mōseicom. Tei beja ļūti ticeiga katōļu gimine, ari es tyku audzynōts taidā gorā.

Ostōņu godu vacuumā sōču apmeklēt 1. pakōpis četrklaseigū Dzagiuzes pamatskūlu Dagdas pogostā, apmāram divu kilometru attōlumā nu myusu mōjom. Tai kai vysur tryuka skūlōtōju un telpu skūlai, myus cara laiku skūlōtōjs vucēja vīnā lelā zālī - vysas četras klasis kūpā. Jys beja vīns nu munim lobōkajīm skūlōtōjim un profesorym vysā dzeivī, pi kurim asu vucējīs.

CEĻŠ UZ PRĪSTEREIBU

Sākums 3. loppusī

Pēc šīs skūlas beigšanas vēl trejs godus mōcējūs 2. pakōpis pamaskulā Ondrupīnī, 7 km tōli nu mōjom. Tī beja ari katōļu bazneica, kurā lobprōt kolpōju pi svātōs Misis un vėlējūs kliut par prīsteri kai pats prāvests. Pēc tōs beigšonas grybējōs vuiceitīs vėl tōļōk. Bet onkuļam beja gryuši uzturēt sovu gimini, jys navarēja maņ paleidzēt izgleiteibas turpynōšonā, muna mōte ari vīna poša navarēja mani skūlōt gimnazejā. Beja sōpeigi dūmōt, ka byus jōit par gonu pi kaida saiminīka Vydzemī voi kur cytur. Tōpēc vīnā jaukā dīnā aizbāgu nu mōjom, nūsūļōju apmāram 25 kilometrus leidz jaunatvārtajai Aglyunas veirīšu katōļu gimnazejai pi direktora A. Broka un, raudōdams, jam izstōstēju par vėlēšonūs vuicētīs tōļōk un kliut par prīsteri. Jys tēviški pījāme mani un apsūlēja īt pretim, panōkt skūlas naudas un cytus atvīglōjumus gimnazejas laikā. Apmāram 8 kilometrus nu Aglyunas beja sīvīšu katōļu gimnazeja, kur A. Broks ari beja direktors - uz tū pusi mes nadreikstējom pat pasavērtīs, jo tys tyka uzskateits par nōveigu grāku un tykom sūdeiti.

Kod īsastōjūs gimnazejā, tam pikryta ari onkuļs un mōte, ari jī paleidzēja, cik tys beja spākūs. Nasaverūt uz tū, maņ nabeja vīgli. Parosti iztyku ar zupu, maizi un tēju, tai pēc pīcom sešom stuņdem otkol jīutūs lūti nūguris, grybējōs ēst. Ar vuiceibu, kam pīlyku lelas pyulis, gōja labi. Vosoras breivdīnōs parosti strōdōju dažaidōs vītōs. Pīmāram, vīnu vosoru Aglyunas bazneicas saimnīceibā, kurai kūpā ar mežym un azarym pīdarēja ap 300 hektarim zemis. Nalaime beja tei, ka gimnazejas inspektors prīsters Kazimirs Duļbinskis sēdēja klōt un skatējōs kai vagars dzymtbyušonas laikā, kai mes strōdojam. Kai gonu suņs uzraudzēja aitu boru, lai naizkleistom, ja kaidatsatōlynōjōs - skrēja un dzyna atpakaļ. Jys beja lūti rups un naīradzāts gimnazejā, izjamūt pīleidejus un pīnesējus. Na vīnu vin jys izslēdze nu gimnazejas par mozōkīm pōrkōpumim. Ja kurs aizagulējōs voi beja slyms, tam nūrōve deči - un kaidats beja skots, ja dažam Latgolas zānam nabeja pat apakšbikšu! Tai jō cītsirdeibas dēļ nūmyra jaunōkas klasis zāns, kas beja slyms. Jys nūrōve sagu ari Laimonam Bērziņam, kurs beja pōrgōjis katōļu ticeibā un beja mozlīt sovaidsnīks. Pusmīgā jys izlēce nu gultas un inspektoru sačēre pi reiklis. Prūtams, par taidu lītu uz vītas beja izslāgts nu gimnazejas. Myusim jō un cytu leidzeigūs bejā žāl, naidts pret inspektoru auga. Par tū jam dōrgi beja jōsamoksoj bolševiku laikā, jo tī, kurus izmete nu gimnazejas, asūt atsarībušīs, seviški izslāgtī komunisti, jo skūlā pastōvēja slepena komunistu šyuna.

Nōkamajā vosorā dorbu meklēju Ķegumā, kur tyka calta elektrostaceja. Dorbā mani uzjēme inženīrs Francmanis. Dorbs beja vīgls un daudz nūpeļnēt navarēja. Te nivīns nasēdēja klōt un jytūs breivts, na kai dzymtbyušonas cylvāks. Arī ūtrajā vosorā grybēju strōdōt tepat Ķegumā, bet inženīra Francmaņa vairs

nabeja un mani napījēme, saceidami, ka jōit strōdōt uz laukim, jo tī tryuksts dorbaspāka. Nikas cyts naatlyka, kai kūpā ar krīvim vacticeibnīkim lauzts calmus Staicelis mežūs Zīmeļvydzemī. Dorbs beja smogs, bet ari labi varēja nūpeļneit. Šī cylvāki ceņtēs, lai maņ teik vīglōks dorbs un beja pret mani lūti sīsneigi, pat peļne tyka sadaleita vīnleidzeigi, lai gon es tik daudz napaveiču kai jī. Dūmoju, ka inspektoram Duļbinskim te byutu lobs paraugs.

Pēc pīcim mōceibu godim ar lobom sekmēm pabeidžu gimnazeju. 1940. goda 13. junī beja lūti skaists myusu izlaidums, kurā pīsadālēja pat syutnis nu Vatikana Albats. Par myusu pōrsteigumu beja klōt abiturientis nu Jaunaglyunas sīvīšu gimnazejas. Pēc islaiduma akta braucem ar laivom uz Upersolu, laiks beja skaists un tī pavadējom naaizmērstamu dīnu kūpā ar sovim skūlōtōjim un jaunaglyunītem. Vokorā vėl grybējom pasēdēt mežā pi gunkura un īdzet pa glōzei styprō, kuru dzeivī vėl nabejom garšōjuši. Par nalaimei, tikkū sanōcem kūpā, klōt beja inspektors, lai izdzonōtu. Kaidts nu myusejim uz jū beja metis ar sprunguli, sōce šaut gaisā nu sova revolvera, kuru asūt nosōjis kabatā, staigojūt pa gimnazeju. Nūsabeidom un izkleidom kotrs uz sovu pusi. Reitā vysim beja jōit pi direktora, jo inspektors jau beja pīstōstējis par myusim. Direktors A. Broks myusim lyka uz vītas atstōt gimnazeju. Tei beja īskaņa un myusu pavadeišona uz tyvū karu.

Šys nalaimeigais nūtykums asūt bejuse komunistu provokaceja, lai myusus salaiztu rogūs ar inspektoru un gimnazejas goreidznīkim. Tys jīm ari izadevēs, jo vokoru pi gunkura organizēja myusu klasisbīdrs L. Aišpurs, slepenōs komunistu šyunas vadeitōjs gimnazejā. Ar nūkōrtom goļvom, izdzeiti kai suni, mes atstōjom gimnazeju, kur beja pavadeiti skaisti breiži un pylns lobu atmiņu. Kod pēc daudzim godim apmeklēju gimnazeju, vėl ari jytūs kai izdzeits suņs. Kū var izdareit ar rupumu un šōvīnim! Tys beja beidzamais Aglyunas katōļu gimnazejas izlaidums tōs vēsturī, jo dreīži nōce "Baigais gods" un kars. Dreīž pēc bolševiku īnōkšonas direktors atvēre acis šymā lītā un myusim rakstēja, ka ir nūticis lels pōrprotums. Maņ jō beja lūti žāl, jō uzcēle šū un Jaunaglyunas katōļu gimnazejas, beja lela persūneiba, patriots, beja sovas dzimtines Latgolas un katōļu bazneicas meilōtōjs. Poši latvīši jū asūt 1941. goda novembrī, vōcu okupacejas laikā, arestējuši un it kai Neugamas KZ nūmetnī sadadzynōts kūpā ar žeidim. Ari Ulmaņa laikā jam natryuka pretinīku, kai ari pošai gimnazejai.

Kas atsatīcas uz gimnazeju, tod pēc vōcīšu īnōkšonas, augustā, uz šejīni nu Daugavpīls atvede vōjprōteigūs - tūs pats sovom acim redzēju svātceļōjuma laikā Aglyunā 1941. goda 15. augustā. Mēneša beigōs tūs apšōvuši pošī latgalīši tīpat gimazejas tyvumā, izlejūt sovu slymūs brōļu un mōsu navaineigū ašņi. Pēc munom dūmom, jūs pōrvesšona un likvideišona pi Aglyunas gimnazejas beja Latgolas un katōlicisma pretinīku latvīšu dorbs. Kōpēc jūs vede tik tōli nu Daugavpīls, lai Aglyunas gimnazejas tuyvumā apšautu, navys tīpat Daugavpīls mežā kūpā ar žeidim?

Dreiz pēc gimnazejas atstāšanas devus uz Dzīsmu svātkim Daugavpilī. Tī vysi par kū to sasačukstēja un gaidēja kū to slyktu. Pēc treju reižu "Dīvs, svēteļ Latveju!" nūdzīdāšonas svātki beidzēs un vysi dūmeigi izkleida kotrs uz sovu pusi. 1940. goda 17. junī, kōpurkēdem žvadzūt, Daugavpilī ībrauce krīvu tanki. Īlu molōs beja sasapulcējušis vīteļi komunisti ar sorkonim karūgim, uz tankim mete zīdus, klīgdami krīvu volūdā: "Tētiņ Stalīn, es meilu tevi!" un beja dzērdama Internacjonalis melodeja. Vālōk, kod Latvejā īnōce vōcu armeja, vysim šim cylvākim par tū beja dōrgi jōsamoksoj, kū es nanūvālātu nivīnam cylvākam pasaulī. Dreiz tyka ījīmtas vysas trejs Baļtejas valstis, un ar tū sōcēs tai saucamais "Baigais gods". Nateiri tipi komunisti pōrjēme vysu varu un beja priķšgolā, bet kōrteigī un lobī cylvāki tyka nūbeideiti molā, izsyuteiti. Dreiz sōcēs apcītynōšona un izsyuteišona uz tōlym Krīvejas apgobolym. Masu izvesšonas sōcēs 1941. goda majā un junī, kod tyka šķērtas giminis, veiry nu sīvom, bārnim. Vysi īlōdeiti lūpu vagonūs, lai saspīsti, bodā tyktu vāsti uz tōlū Sibireju un cytim apgobolym spaidu dorbūs, kur vairums myra bodā un soltumā. Reti kurs palyka dzeivs un atsagrīze. Daudzi tyka arestāti, mūceiti un nūšauti cītumūs. Goreigī seminari, klūsteri un cytas goreigōs īstōdis, kai ari Aglyunas katōļu gimnazeja, slāgti. Tōpēc Reigas uiniversitatī mēginōju studēt tīslītas un vēlēšonōs kliut par prīsteri beja jōaizmērst. Tai kai beju 20 godus vacs, beja jōit uz sorkonōs armejas īsaukšonas punktu, lai pēc dažim mēnešim sōktu dīnēt.

1941. goda nakti nu 21. uz 22. juni beju ceļā ar vilcīni nu Reigas uz Daugavpilī un dabōju dzērdēt, ka Vōceja uzbrukuse Padūmu Savīneibai. Daugavpilī jau pasarōdējōs pyrmōs vōcu izlyuku lidmašynas. Juļa sōkumā vōcīši īnōce Reigā un dreiz vysā Latvejā. Cylvāki tūs sagaidēja ar prīcas osorom un pučem rūkōs kai atbreivōtōjus nu "Baigō goda", kai tūlaik tū sauce. Vysur pleivōja Latvejas karūgi, bet šōs dīnas priķi dreiz beidzēs, jo Latvejas karūgu vītā pleivōja Vōcejas karūgi un breiveibas vītā nōce okupaceja. Vuleit pat sōcēs atrībeiba nu latvīšu pusis pret komunistim un žeidim. Plyuda daudz navaineiga ašņa, ari nu žaidu sīvītem un bārnim. Universitatī leidz 1942. goda martam slēdze, dorba pōrvalde mani nūreikōja strōdēt vōcu armejas pōrtykas nūlyktovā (Heeres - Verpfiegungs - Dienststelle) Reigā, kur bez Dāvīda zvaigznis kūpā ar žeidim beja jōstrōdoj pi smoga dorba. Te praktiski nu vōcīšim varēju labi vūicētīs vōcu volūdu. Mēginōju turpynēt studejas uiniversitatī, bet smogō dorba un nūguruma dēļ tys nabeja īspējams.

Pēc Stalingradas krisšonas 1943. goda janvarī vōcīši Latvejā sōce izvest mobilizaceju. Nu sōkuma tyku īsaukts "Wehrmachtā", bet pēc kaida laika pōrkomandeits pēc Hitlera vēlēšonōs jaundybynōtajā latvīšu "Waffen SS Legionā". Pēc storpautyskom tīseibom mobilizaceju okupātajūs apgobolūs nadreikstēja izvest, bet tai kai "Waffen SS" beja polītyska armeja, mes tykom tymā īsaukti. Pēc eisas

apmōceibas nūkomandeiti uz Austrumu fronti, lai ceineitūs pret komunistim un žeidim, kai myusim tū propagandēja.

Bet tragiskais beja tys, ka latvīši ceinējōs pret latvīšim. Vīna daļa nu bejušōs Latvejas armejas aizgōja leidza sorkonajai armejai tyulen pēc Vōcejas uzbrukuma Padūmu Savīneibai. Kod 1944. goda vosorā sorkonō armeja ūtru reizi ījēme Latveju, pat nu skūlas sūla tyka īsaukti 16 - 20 godus vaci skūlāni. Kai vālōk dabōju zynōt, muns tāvs vēļ dzeivōja un beja augstōks virsnīks sorkonajā armējā. Taitod mes ceinējamēs brōļs pret brōli, klai tys beja pi munim rodim, un dāls pret sovu tāvu, kai tys beja maņ. Pēc kara tāvs atsagrīze pi mōtis, bet jei sovā sīvītis īdūmeibā jū nūraidēja, muns tāvs dreiz pēc tam uz īlas 1950. godā myra ar sirdstrīku, kod es jau vūicējūs Nansi prīsteru seminarā. Padūmu Savīneibā bejis augstu izdīnējis, bet pēc kara pi Stalina nažēlesteibas kritis pavysam zamu.

1944. goda juļa sōkumā myusu divizeju Krīvejā smogi sakōve, bejom spīsti atsakōptīs leidz Reigai un, uzlōdeiti uz vōcu kugim, aizvasti uz Dancigu un tōlōk uz Pomerāneju Vōcejā, natōli nu Bītovas, lai tī atjaunōtu divizeju. Latvejā īsaucē 16 - 20 godus vacus jaunīšus un īsaistēja myusu divizejā, bet tikkū tei beja apvūiceita un kaujisspējeiga, 1945. goda febrālī krīvi ībruka Pomeranejā. Vōcīši myusim pavēlēja jūs aizturēt. Vōcīšu bēgli plyuda pa vysim celim, lelā soltumā, nu Austrumprūsejas rītumu virzīnī, lelōs bailēs nu krīvim. Myusu vīneiba tyka īlankta Goltenhāfenā, tū napōrtraukti dīnu un nakti apšaudēja artilereja un "katjušas". Mes bejom pīkomandeiti vīnai vōcu vīneibai un kapteinis Šmits mani nūreikōja par sakarnīku storp obom vīneibom. Gōju dīn' un nakti nu vīnas uz ūtru zam artilerejas šōvīnim, lai zynōtu, kod vōcīši kōps uz kuģa un mes ar jīm.

Vīnā vokorā, eisi pyrms īlu ceīnom, kapteinis Šmits, apsagērbīs civilā, pavēlēja maņ īt jam leidza. Kaidu breidi gōjom ūstas virzīnī, tod jys maņ teice, ka bēgšūt uz Zvīdreju ar ūstā stōvūšu zvīdru kugi. Es jam prasēju: kōpēc myusu vīneiba navar braukt leidza? Jys mani izlomōja un nūsauce par muļķi. Tagad saprotu, kōpēc mani jēme leidza - jam beja bail nu tymsas, artilerejas šōvīnim, varbyut nu krīvu īkleidušajīm izlyukim. Patīseibā jū vajadzēja nūšaut kai dezertīri. Muns īkšejīs bolss diktēja, ka jōpalīk uz vītas kai sakarnīkam, lai myusu vīneiba, ap 100 karaveiry, kūpā ar vōcīšim tyktu uz kuģa, jo cytaidi šūs latvīšus krīvi sajīmtu gyustā voi apšautu. Tod mani sirdsapzīnis pōrmatumi mūceitu vysu dzeivi. Atstōjis kapteini liktiņa varā, ōtri devūs pi vōcu vīneibas. Kod īsarodūs, vōcīši jau beja prūm Heilighāfenas virzīnī, lai tyktu uz kuģa. Pōrs vōcu karaveiru vēļ beja palykuši un maņ izskaidrōja, kai sasnēgt šū ūstu. Cauri dagūšom drupom ōtri skrēju pi myusu vīneibas un nakavejūtīs devemēs ceļā uz rītumu pusi. Vysu nakti sūlōjom pa jyuras molu, lai panōktu vōcu vīneibu, un dzērdējom, ka natōli krīvi klīdze "За Сталина, за родину!" Beidzūt, galeigi nūguruši, sasnēdzem vōcu vīneibu un kūpā ar jīm uzkōpem uz kuģa. Tōs beja Leldīnas, Krystus augšanceceļšonōs dīna, myusu glōbšonas dīna.

CEĻŠ UZ PRĪSTEREIBU

(Sākums 5. loppusī)

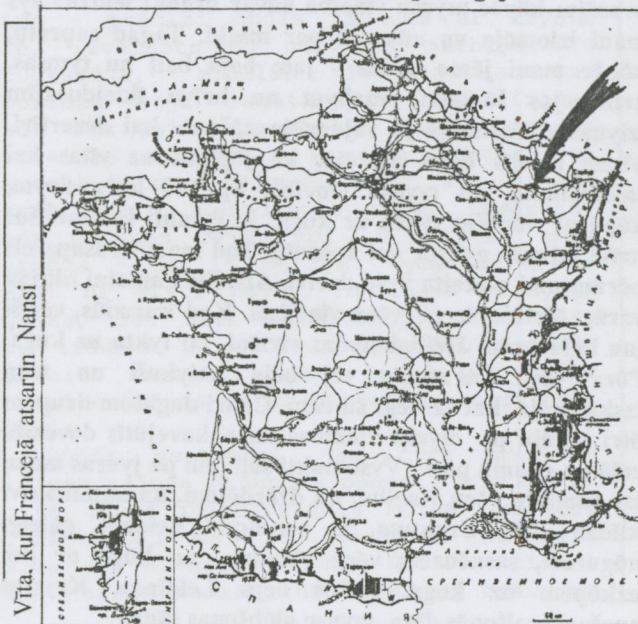
Gottenhāfena krīvu rūkās asūt krytuse nōkamajā dīnā.

Mēs ībraucem Šetinā, vōciši tyuleit komandēja uz Lihenu, 70 kilometrus zīmeļūs nu Berlīnis, lai tū aizstōvātu nu krīvu uzbrukuma. Tai kai tryuka transporta leidzēkļu, lai myus aizvastu uz Berlīni, mes atlykuši devamēs ceļā kōjom, apmāram 200 kilometru dīnu un nakti pa mežym un mozim celenim rītumu virzīnī, lai izbāgtu nu krīvu aplankuma. Na vīns vīn palyka guļūt ceļu molōs nu izsolkuma un nūguruma. 1945. goda sōkumā uzadyuramēs anglim pi Rehnas, natōli nu Ļubekas, un breivprōteigi pasadevamēs gyustā. Bejom prīceigi un pateiceigi Dīvam, ka glōbem myusu dzeiveibas un ka kars myusim beja beidzīs.

Trejus mēnešus pavadējom jyurmolā, tai saucamajā Putiasā natōli nu Mozōs Oldenburgas Šlezvigas - Holšteinas apgobolā, bodā un bezcereibā. Salasēju dažus augus, zōlis, tūs vōrēju un dzēru sulu, bogōtu ar vitaminim, un ar tū tyku uz kōjom. Uz rudīņa pusi angli myusus pōrvede uz Osteņdi Belgejā un īvītōja bejušajōs vōcišu municejas barakōs pi cytim 10.000 latvišu karaveiryū Zēdelgemā natōli nu ūstas, lai uzlōdātu uz krīvu kugim un izdūtu Padūmu Savīneibai. Tū uzzynōjam tikai vālōk, kod bejom breiveibā. Pasateicūt nasaskaņom storp Padūmu Savīneibu un Rītumim, tykom nu šōs nalaimis glōbtī un naizdūti, kai tū izdarēja Zvīdreja ar latvišu legionarym 1945. godā,

Belgejā, Zēdelgemā gyusts beja ļūti smogs. Zīma solta, leidz minus 25 grādīm, vējs pyute caur skōrda jumtu. Myusus mūcēja bods, soltums un bezcereiba. Daudzi saslyma pat ar tuberkulozi, beja daudzi, kas myra.

Varu pībilst, ka vysu kara laiku naasu nūšōvis nivīna cylvāka un sovas rūkas naasu mozgōjis ašnī. Dīvs mani nu šō grāka un nalaimis pasorgōja.

1946. godā nu gyusta atsvabynōja un tyuleņ devūs pi paziņom uz Bavāreju, kur tyku uzjimts DP bēgļu nūmetnī, kū apgōdōja UNRA, bet dreizi kontrolī atklōts kai bejušais vōcu karaveirs un izmasts ōrā. Tagad maņ sōcēs smoga pusboda un bezmērka dzeive, gondreiž slyktōka kai gyustā, jo naprotu spekulēt, par kū borgi sūdēja, kod nūkēre. Tōpēc pēc kaida laika nūlēmu izceļōt uz Kanādu voi Ameryku, bet kai bejušais vōcišu karaveirs tyku ari šeit nūraideits. Naatlyka nikas cyts, kai izceļōt uz Franceju, lai reizi izbāgtu nu šōs nanormālōs dzeivis, lobōk strōdōt kaidā fabrykā. Bet kod 1948. goda majā ībrauču Francejā, fabrika dorbu nadeve, beja jōstrōdoj ūglroktuvī "Simoschacht" Forbahā, natōli nu Vōcejas rūbeža īpretim Saaras apgobolam. Dažus mēnešus nūsytrōdōju augšā pi štempeļu un cytu kūka materyalu sagatavōšonas roktuvei apakšā. Dorbs beja ļūti smogs un moz kū varēja nūpeļneit, jo Francejā pēc kara dzeive vēļ nabeja vīgla un normāla. Uz zīmas pusi gōju strōdōt apakšā pi ūgļem, lai byutu syltōk un vairōk nūpeļneitu. Bet tī maņ izalykōs kai eļnī tōpēc, ka nabeju pīradis strōdōt taidūs apstōkļus un pi tik smoga dorba. Mes strōdōjom kūpā ar dažaidim cylvākim gon nu Eiropas, gon ari ar Afrykas malnajīm, gon cytim, dzeivōjom lelōs barakōs, kur nabeja mīra. Mani tī vēļ ari apzoga.

Vīnam pošam strōdojūt nakts mainī uzausa dūma, ka kōdreiz grybēju kliut par prīsteri, ka kara laikā Dīvam tū beju sūlējis symts beistamūs breizūs, ja palikšu dzeivs. Bet, kod brīsmas jau beja pōri, kod beju jau breiveibā, aizmērsu Dīvam dūtūs sūlējumus. Bet Dīvs tū naaizmērsa. Mani pōrjēme lels ikšējais namīrs, dīnu un nakti dūmōju, kai eistynōt šū plānu. Grīzūs pi prīstera Jura Pudāna, kū pazynu Fišbahas DP nūmetnī natōli nu Nirnbergas pēc padūma par nūdūmu kliut par prīsteri, carādams, ka teologeju varbyut varēs studēt Vōcejā sakarā ar munom fraņču volūdās gryuteibom. Par nūzālōšonu jys naatbildēja uz munom vēstulem. Navarēju saprast, kai vīns prīsters, pi tam bejušais docents Reigas katōļu seminarā, nazyna, ka jōatbild uz vēstulem - jā voi nā. Caur paziņom dabōju zynōt, ka jys nazyna, kū atbildeit. Tai daudz pōrdzeivōdams un šaubeidamīs par aicynōjumu uz prīstereibu nūkavēju vasalu godu.

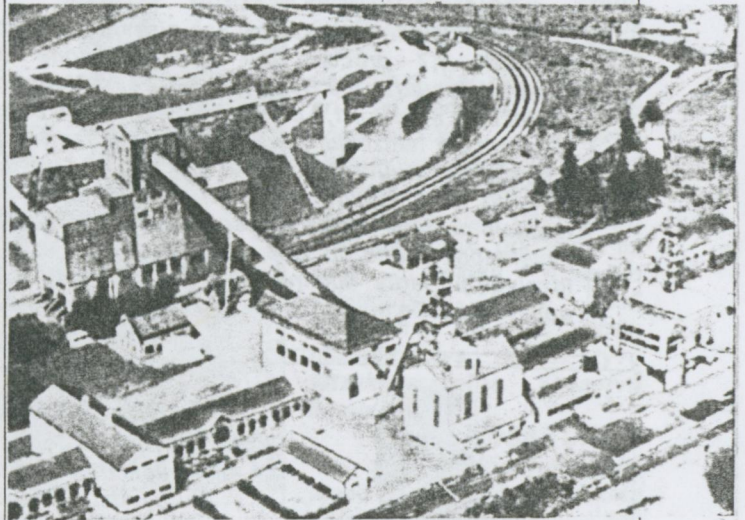
Beidzūt bez kaidas logikas, it kai mani kaidas dzeitu, devūs un Nansi prīsteru seminaru, lai radzātu, voi tī nav kaidas īspējas studēt teologeju. Nazynōju gondreiž nikō nu fraņču volūdās, jo tī, kur strōdōju, vīteji runōja vōcu dialektā, kū gryuši beja saprast. Tai 1950. goda saulainā juņa svātdīnā īsarodūs Nansi prīsteru seminarā, kur tō rektors Mgr. R. Nicolas laipni uzjēme kai tāvs. Jys beja fraņču aristokrats, pyrmō pasaulja kara virsnīks un runōja vōciski. Es jam vaļsirdeigi izstōstēju, kas mani nūspīde un kas nalyka mīra kliut par prīsteri. Ka asu bejušais vōcu karaveirs,

tys nabeja nikads šķērslis prīstereibai. Jys maņ īteice septembra sōkumā īsarastīs seminarā, mēginōt reizē vuicētīs franču volūdu un studēt. Kod rudinī tī īsarodūs, maņ īrōdēja skaistu ustabeņu ar mozom ērteibom, gulteņu ar pologim, kū nabeju redzējīs kūpš īsaukšonas armejā. Pēc tik ilgim godim reiz sōcēs normala dzeive un es beju ļūti laimeigs, kas maņ deve drūsmi un spēku pōrvarēt studeju gryuteibas. Dīnu un nakti vuicējūs gon franču volūdu, gon parostūs priķšmatūs lobu laiku ar franču - latvīšu vōrdneicu. Prīsteri un seminarysti maņ paleidzēja tikt uz prišķu cik varādami. Vosoras lelōs breivdīnas pavadēju strōdōdams uz laukim pi kaida franču zemņika Franševillā natōli nu Nansi. Lobi cylvāki, lobs gaisss, ēdīņs, kai ari veins, kura natryuka, mani pilņeigi atdzeivynōja nu smogajīm godim.

Pēc sešu godu studejom Nansi veiskups Mgr. Marcs Lalīrs 1956. goda 26. majā mani seminara kapellā īsvētēja par prīsteri. Jys pīdōvōja palikt un strōdēt goreigajā aprypūpī jō veiskupejā, jo tī izvārsta lela ryupņiceiba un daudz ōrzemņiku. Bet tai ka muns tāvs beja krīvs un pareizticeigais, 1956. goda rudinī aiz mīlesteibas pret jū devūs uz Romu, lai studātu "Russikumā" un reizē "Pontifikalajā Austrumu bazneicas institūtā", lai vālōk aprypupātu sovus cylvākus.

Pēc četru godu studejom Austrumu Bazneicu kongregaceja mani nūreikōja uz Rūras apgobolu Vōcejā, lai apkolpōtu krīvu bēglus, jo atsagrīztīs dzimtinī maņ nabeja īspējams. Šeit bēglus aprypupēju vasalus 40 godus, nasaverūtīs uz ticeibu un tauteibu Esenes, Kēlnes un Āhenas veiskupejōs. Tūlaik Esenē pastōvēja tai saucamais "Johannes - Damascenu - Koris" apmāram ar 100 dzīdōtōjim, kas īzpīldēja krīvu komponistu Čaikovska, Rahmaņinova un cytu

pareizticeigōs kompozicejas. 30 godus beju šō kōra celebrants un goreigais tāvs. Ar šū kōri dīvkolpōjumus celebrēju krīvu - bizantišu ritā, kai ari devem koncertus Vōcejā un ōrzemēs. Tod vēl

kaidus godus 8 beju subsidiars vīnā vōcu draudzī Esenē. Par šū munu goreigōs aprypupis dorbu byutu jōroksta atsevišķi.

Pōšlaik dzeivis beidzamōs gaitas pavodu vacūs prīsteru mītnī Nansi natōli nu muna bejušō seminara.

Vysim jyusim pasateicu par paleidzeibu, kū izrōdējot munā goreigōs aprypupis dorbā un lyudzu ari pīdūšonu par vysu, kas nu munas pusis nabyutu bejis pareizi.

Cerēsim, ka reiz vysi kūpā myužeigi celebrēsīm svātū Liturgeju (svātū Misi) dabasu valšteibā.

PĪTERS GLEIZDĀNS, mōkslas magistrs Aptverūša satura cereibas

Latvejas Mōkslas akademejas Latgolas filiālis tēļņiceibas darbneicas (Rēzeknē, Bazneicas tīlā 34a) apmaklātōji pōrsalīcyno, ka mōceibspāki (M.Kalnina, I.Evalde) un studenti cīna latvīšu vacmeistaru K. Zāles, K. Zemdegas, T. Zaļkalna, E. Meldera un cytu īdybynōtōs tradicejas, kai ari myusdīnu tēļņiku meklējumus un rodūšōs tendēncis Eiropas mōkslas kontekstā. Zynōtniskūs un tehnologiskūs zynōšonu īzteiksmī apgyuts *know - how* (zynōt - kai) veidōšonas modelis, kas īzsoka padzīlīnōtu specializaceju un storppriķšmatu kvalitatīs rodūšū ītegraceju.

Students Vitālijs Zinkevičs atzeist un tys ir arī jō dairradis pamatfonda daļa - īztēli vēl dzeivi asūt Ēvalda Valtera atveidōtī pōsoku tāly un jō persūneibas atstōtais montōjums, praseibas kulturas un ētikas civilizātām leimīņam. V. Zinkeviča rysynōt īsōktōs tēmas un nōkūtnis plāni saistōs ar nacionalū mentalitati. Bet darbneicas kursanta Gunāra Klauča dairradī globalizaceja īt leidzōs regionalizacejai. Autors veiksmēigi atrysynōjis gaismānu spēli popularō kinorežisora Alfreda Hičkoka skulpturalajā portretā. Cereibu radeits sovu īspēju paļōveibā 1. kursa students I. Semulis meklej tēļņiceibas plastiskū volūdu, cilvēcyskajā pīredzī akcentej studeju modeli *Learning by failure*, demonstrej cīnu gon pret modeli, gon pret modernū skateitōju.

2. kursa studenti Aleksandrs Antonovs, Aleksejs Korzinins un cyti zīmeļņicyskas mentalitatis temperamentā, skaidras formas plastiskā volūdā veidoj kailfiguru kompozicejas.

Kūpumā tēļņiceibas darbneicas kvalitatī psihologiski aptverūša satura sarežģeiteibā ir leidzcylvāka ideala atpazeitōs cereibas.

Attālā: V. Zinkeviča veidōtais Ēvalda Valtera portrets

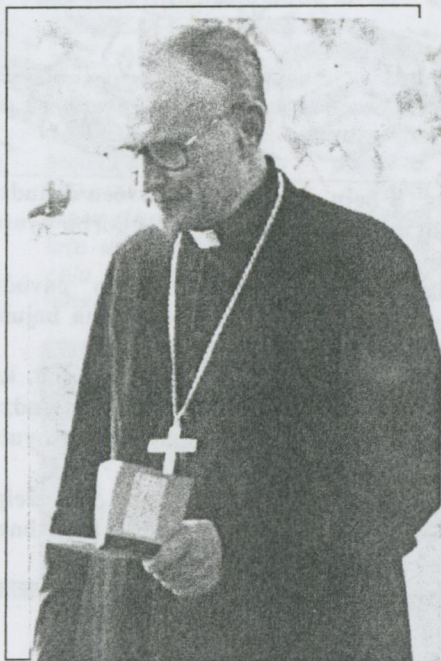
Naseņ presi aplidēja vēsts, ka Rogovkā atklota jaunā sporta halle, kura tiks izmontota arī kai kulturas noms. Tymā laikā, kod topa šys

roksts (pyrms goda) par tū vēl tikai dūmōja. Bet ... vysu nu sōkuma.

SOCIALEKONOMISKA IZZIŅA

Bejušō Miglinīku pogosta, kas pīsavīnōjīs nautrānīšim, teritoreja aizjēme 67 kvadratmetrus, kas beja aptyveni 1,7 procenti nu Ludzas rajona teritorejas, īdzejvōtōju bleivums, rēkinūt uz vīnu kvadratkilometru, 8,9. Bejušajā "mozajā" Nautrānu pogostā, kura plateiba beja 90 kvadratkilometry, šī skaitli beja attīceigi 1,3 procenti un 12,1 īdzejvōtōjs.

Budžeta leidzēkļu videjais izlītōjums tautsaimnīceibā Miglinīku pogostā 2,7 procenti un Nautrānu - 8,6, socialajai nūdrūšynōšonai attīceigi 18,1 un 7,1, veseleibas aizsardzeibai - 2,5 un 8,7, izgleiteibai - 46,3 un 54,3, kulturai - 8,2 un 4,9, pōrvaļdei - 20,6 un 16,3. Uz vīnu īdzejvōtōju latūs tyka tārāts tautsaimnīceibā 1,3 un 4,6, socialajai nūdrūšynōšonai - 8,9 un 3,8, veseleibas aizsardzeibai - 1,2 un 4,6, izgleiteibai - 22,8 un 28,8, kulturai - 4,1 un 2,6, pōrvaļdei - 10,1 un 8,7. Ījāmumi un izdavumi uz vīnu īdzejvōtōju latūs Miglinīkūs beja 51 un 49, Nautrānūs - 65 un 64. Taidi šī pogosti beja pyrms apsavīnōšonūs un pōrīšonas Rēzeknes rajona administrativajā dalējumā.

Jō Ekseleņce arhiveiskups metropolīts Jōys Pujats - nautrānīs (nu Lelajīm Pujatim) bīži vīsojas vydusskulā.

PYRMAJĪM VĪGLŌK

Teritorialō reforma Latvejā aizsōcēs jau 1993. godā, bet tōjōk par plānim un idejom nabeja tykts. Cytaidi reikōjōs divi kaimīni - rogovkīši un miglinīkīši, vīnas katōju draudzis un nu laiku gola bejuši arī vīnā Nautrānu pogostā. Tikai padūmu varai beja īnōcis prōtā tū sadaleit divūs cīmu padūmēs, kas pēcatmūdas laikā pījēme pogostu nūsaukumus

Īsōcējus parosti saleidzynoj ar calmlaužim, kurim pyrmajīm jōīmyn taka un gryušōk nakai tīm, kuri īt pādōs. Gluži pretejš

dūmōs ir jaunō Nautrānu pogosta pīkšsādātōja Līvija Plavinska: nabyutu sōkuši pōrkōrtōšonūs - nakliutu populari, kai pošlaik, kod daudzi interesejas par īgyvumu, nasajimtu arī uzmundrynōjumus, nī arī materyalū atbolstu. Tūmār, jei pībylst, vysupyrms vyss ryupeigi apsvārts, izdareiti ekonomiskī zaudējumu un īgyvumu aprēkīni, runōts ar cylvākīm.

Nautrānu pogosts Ludzas rajonā beja pyrmais, kas nūlēmē atsagrīztīs sovūs vēsturyskajūs rūbezūs. Ilgus godus pastōvādami leidzōs, obi pošvaļdeibu veidōjumi na reizi vin pōrsalīcynōja, ka ogrōkais administrativais dalējums bejis pōrdūmōtōks, jo ītylpa vydusskulā, ambulaņce, bazneica, efekteigōk varēja organizēt pōrvaļdi, atteistēt tērdznīceibu, infrastrukturu. Un tai aizpārņ deputati nūlēmē īrūsynōt savīnōšonūs proceduru un pōrīt uz Rēzeknes rajonu, kas ir geografiski izdeveigōk un rūceigōk.

POŠVAĻDĒIBAS LŪMA AUG

Četrus sasaukumus te cīma padūmi un pogostu voda L. Plavinska. Jei stōsta: pošvaļdeiba napastōv tikai tō dēļ, lai izsnīgtu izzīnis, tai jōnūdrūšynoj gon pyrmsskulās izgleiteiba un skūlas vacuma bērnu īsaisteišona vuiceibā, gon īdzejvōtōju socialō apryupe un cytas funkcejas. Ogrōk nī myusim Rogovkā, nī Miglinīkūs nabeja atteisteita infrastruktura. Sešdasmytajūs godūs cīmus izveidōja pret īdzejvōtōju grybu. Depu tati saprota, ka tōjōk tai vairs navarom dzejvōt.

Pyrmō obu pogostu padūmu apvīnōtō sēde beja 1998. goda 8. oktobrī, tymā par pīkšsādātōju īvēlēja nautrānīti, bet miglinīkīšu

vadeitōjs Pīters Laizāns klīva par jōs atbreivōtū vītnīku. Vysi deputati leidz jaunajōm vēlēšonom palyka sovūs vītōs, arī olgōtī darbinīki, izjamūt tīsas pīkšsādātōju, kurai beja pīnōcis pensejas vacums un vēlējōs dūtīs atpyutā. Par sekretari klīva pīvīnōtō pogosta omotpersūna, vītejai beja radeits jauns dorba lauks, lītvedeibu apvīnojūt ar dzymtsarokstu nūdali un zemes nūdūkļu pōrraudzeibu, īkaseišonu. Vīna nu grōmotvedem pōrkvalificējōs par komunalōs saimnīceibas specialisti.

VISS PA VACAM

Saglobōtas obu pogostu medicynas un kulturas īstōdis. Nautrānūs tagad ir četras bibliotekas, plašajā bērnu dōrzā saimnīkoj 47 mozuli, ir bērnu pyrmsskulās sagatavōšonas grupa, Ludzas bērnu mōkslas skūlas filiāle. Vydusskulās kūpgoldam audzej dōržeņus, 60 tryuceigōkī skūlāni sajam breivpušdīnas, sevišķi nu daudz bērnu giminem.

Rogovkā dorbojas ambulaņce, pastōv nu pyrmskara godim, naseņ pōrcalta cytōs - jaunōs un plašōkōs telpōs ar 26 kabinetim. Strōdoj terapeits un stomatologs, feldšere un medicynas mōsa. Tipat ir proceduru kabinets, Krōjbankas nūdale, šyūšonas ateljē un frizeitova, bet vacōs ambulaņcis noms nūmalī privatizāts, īpašniks tymā īkōrtōjis kafejneicu.

Veseleibas apryupe pogosts ik godu nu sovīm leidzēklīm pīmoksoj ap 6000 latu. Izstrādōts socialōs paleidzeibas nūlykums, kurā nūteikts, ka bārnīm leidz 18 godim apmoksoj ōrstēšonōs izdavumus un stomatologa pakolpōjumus tīm, kuri apmeklej skūlu, taipoš aceņu pērkšonu. Sadz mōceību grōmotu īgōdī un vacōki var ītaupeit pa 30 latim. Skūlas uzturēšonai kūpā teik nūvirzeiti 60 procenti nu budžeta. Tei calta pyrms sešim dasmytīm godu un jau remontejama kapitāli.

SOCIALŌ UN KULTURAS APRYUPE

Pīauguši socialū paleidzeibu sajam ar īpošīm lāmumim. 20 naspējnikīm paleidz apkolpōtōji mōjōs, kurim pogosts ik mēnesi moksoj pīcus latus. Cer, ka naseņ caltajā Kolnu pamatskūlā, kura stōv tukša, ar laiku varēs īkōrtōt vacūs jauzu pansionatu.

Gatavoja kluba ceļtnīceibas dokumentaceju un tys beja īspējams, jo apvīnōtī pogostu budžeti cēle rūceību un nu Pasauļa bankas beja īspējams aizajimt leidzēklus seņ lūlōtam sapynam. Tys ir vīgls un azurs arkveida metala konstrukceju kūpōjums ar paceļamu skotuvi, savīnōjumā ar sporta halli, kas cīmata sejā īvylka jaunu vaibstu. Vīta izraudzeita natōli nu vydusskūlas, lai ārtōk audzēknim.

BUDŽETA VEIDŌŠONAI

Lelōkais zemes lītōtōjs ir paju sabīdreiba "Nautrāni" ar pusūtra

tyukstūša hektarym, budžetā dūd lauvas tīsu īnōkumu, daudzi zemnīki. Teik apstrōdōti ap 95 procentim lauksaimnīcyski izmontojamōs zemis. Kas atsatīcas uz paju sabīdreību, tod ar galis un pīna lūpkūpeību, graudu ražōšonu pakļauta tōm pošom gryuteibom, kai ikvīna cyta saimnīceiba. Regīstrātas vairōk par 80 zemnīku saimnīceibom, bet lelōkajā ir tikai 48 hektari un tei pīdar Jezupam Bilinskim Laigolovā.

Nikaidu pōrstrōdis uzjāmumu ni leļajā ni mozajōs, ni ari Rogovkā nav. Ja ari izveidōtu, voi tī spātu konkurēt ar natōļajīm leluzjāmumim Rēzeknē - pīna un galis kombinatim, "Dzērnāvniku" (30 kilometri, leidz Ludzai vairōk par 50) un cytīm?

Oficialais bezdorba leimīgs,

ZEMTURS

kai pīzeimēja L. Plavinska, nav lels - ap 10 procentim. Šymā zinī glōb paju sabīdreiba, kura, par speiti gryuteibom, sovōs ryndōs patur vairōk par symtu strōdōjušūs, sezonas dorbūs īsaista vēl kaidus pōrs dasmytus. Kai zemnīkim, tai ari tai porōdā produktu pōrstrōdōtōji. Pīmāram, Daugavpīls galis kombinats nav īskaitējis 16000 latu. Nav sajimta moksas par lynim. Pīnu lobprōtōk dūd prūm uz krītni tōlōku akceju sabīdreibas "Preiju sīrs" uzjāmumu, jo tys ōtrōk nūsarēkinojas, na uz tyvū Rēzeknes pīna konservu kombinatu.

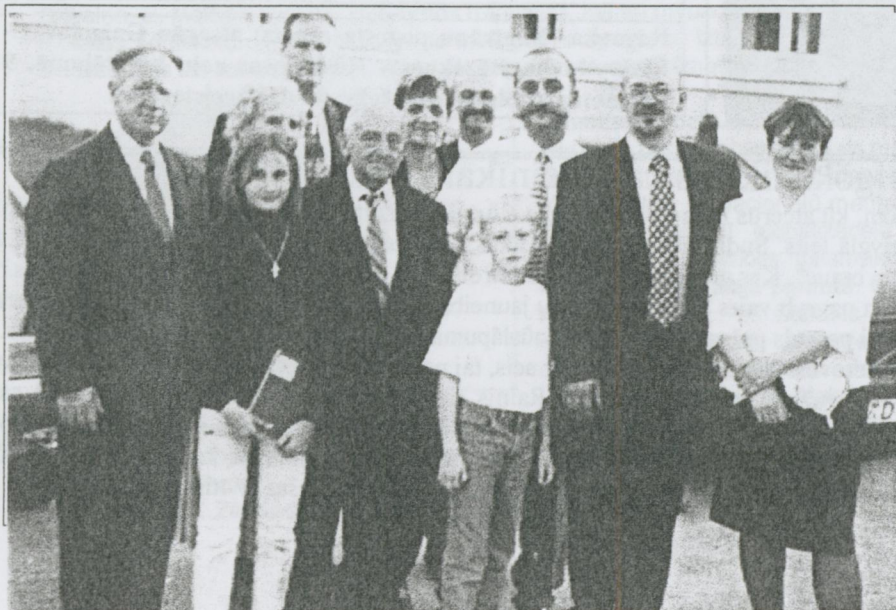
CEREIGA NŌKŪTNE

Ar apsavīnōšonūs jaunō pogosta budžets pasalelynōjōs leidz 200 tyukstūšim latu un pīauga īspējas investiceju pīsaistei (leidz 30 procentim), rodōs plašōkas izredzis infrastrukturas atteisteišanai. Kai administratīva vīneiba tys kompaktōk īsakļaujas jaunajā rajona strukturā, tūmār centrs Rogovka jūprūjom ir nūmalī. Ja vēl tōjōk atteista reformu, tod lītderēigi byutu pīvīnōt dali nu kaimiņu līziskolna pogosta, kurs vīna kilometra attōlumā. Daudzi īdzejvōtōji tradicionāli jau nu seņom dīnom nu turīnes īt uz mīstu īsapērkītīs, pi ōrstīm, uz bazneicu. Bet valsts projektā paradzāta Strūžānu pīvīnōšona, kas ir pretejā pusī un tōli.

JŌIVĀROJ ĪDZEIVŌTŌJU VĒLMIS

Nautrānu pogosts ir centrs senai kulturvēsturyskai terītovejai ar sovū īpošu mentalitāti, ļūti latvysku un nacionalu vīdi, tys jōivāroj, reformejūt, bet na mehaniski pīvīnōjūt kaidu administratīvu īdalējumu. Te vēsturyskas un kulturas saitīs ir ar Drycānim, Kryšjānim, līzeskolnu, Mežvydim, ar šīm nūvodīm daleiti prīki un bādas, ar tīm rodōjušīs, bet pavysam cyta kultura un vide ir padūmu laikā mōksleīgi veidōtajūs Strūžanūs.

Attālūs: L. Plavinska un A. Jūrdža dinastejas atvasis.

JAUNŌ ROGOVKA

Nūbeigums, sōkums 8. loppusī
BĀZE IR

L.Plavinska:

- Lai arī divi nabogi saīt kūpā. tī tūmār lobōk var saimnīkōt, tū pošu mozumeņu, kas beja, izmontōt labōk, leidzēkļus vairōk koncentrēt vīnam mērkam. Vairōk myusim tagad autobusu maršrutu - īdybynōti 12 reisi, pōrsvorā nu Rēzeknis, sabīdryskais transports savīnoj vysas nūmalis un tys izdeveigi skūlānim, kuru braukšonas biletis apmokojam. Vydusskūlai nūpērkom sešus datorus, tī izveidōta datoru klase.

ĪZEIMEJAS ATDZIMŠONA

Aizvadeitajā (1998) godā pryorytara bejuse ceļu sakōrtōšona. Kapitālī izremontāts nu Blisenim uz Jaudzemim bejušajā Miglinīku pogostā. Nōkamam godam cyta rekonstrukcejai atvēlēja 12000 latu un var veikt vairōk. Vitejūs ceļu kūpgarums Nautrānūs 120 kilometry. Apvīnojūt šūs fondu

leidzēkļus, kuri kūpā ar īprīkšējō goda ītaupējumim sastōdēja vairōk par 30000 latu, varējuši atsaļautīs īsagōdōtīs greideri par 12000 latu. Ir sovs sertificāts grants karjers. Nūpērka tehniskōs paleidzeibas automašynu ar elektromatynōšonas agregatu, kū izmontoj arī inženīrteiklu, kanalizacejas un yudiņa vodu uzturēšonai cīmatā. Komunalōs saimnīceibas un vydusskūlas reiceibā ir traktory.

Rūbežu un juridiskōs adresis maiņa, ar tū saisteitō dokumentacejas pōrkōrtōšona, pasportizaceja un cytas leidzeigas lītas nūritēja bez storgadējumim, jo obu rajonu Vaļsts ījāmumu, militārī dīnasti, Zemesgrōmotu un cytas īstōdis īsarodōs uz vītas un formalitatis rysynōja pogostā. Vyss beja bez moksas. Svoreiga beja telefonsakaru pōrkōrtōšona. Akceju sabīdreiba "Lattelekom" nautrānīšim un vaļsts atbīļdeigom personom atsytēja vēstuli ar lyugumu termīni pagarynōt leidz 2000. goda 1. janvaram un vysus dorbus, kas izmoksōs ap 100 tyukstūšim latu,

sūlēja veikt uz sova rēkina izjāmuma kōrtā kai pyrmajīm, kas atsasaukušīs teritorialajai pōrveidei, pībylstūt, ka par turpmōkū byus tūmār jōmoksoj tīm, kas taidas reformas realizēj. (Sūlējumu jī izpīldēja, kai ziņoj laikrokstī, šō goda vosoras vydā). Sļymūs kase jau ogrōk īsakļovuse Rēzeknes rajonā.

Atbolstūt savīnōšonūs, vaļsts kai premeju pīškēruse 5 procentus nu pogosta budžeta - 6500 latus, daļa (1000 latī) iztārāta 200 godu jubilejas reikōšonai kūpā ar vydusskūlu un ar tū saisteitōs zynōtniskōs koņfereņcis izdavumim. Pōrejū īskaitēja kūpbudžetā.

Attālūs:

pi skūlas pogolmā uzstōdeitō obeliska pretōšonōs kusteibas daleibnīkim bejuši represāti.

Rogovkas apkaimī pi Rasnupļu piļskolna ir vīneigō Latgali ola.

Rogovka (Nautrānu pogosta centrs) atsarūn Gaigolovas - Mežvydu un Rēzeknes - Ruskulovas ceļu krystōjumā, 9 kilometru attōlumā nu Mežvydu dzeļžceļstacejas.

INTA BAIBA Kur laimeigōks liktiņš kai dzejnīkam byut ...

Vīna nu pyrmajōm grōmotom, kū atcerūs bērneibā izlasējuse - Apuleja "Zalta ezelis". Munā mozejā bārna apzinī daudz kas palyka mistisks un myglā teits. Šudiņ par tū dūmojūt līkās, ka ezeļu un zōboku vēl daudz. Kai tymā Jura Kulakova dzīsmī "... ar mašynom brauc". Kas gon pret tū ir myusu sirdis? Tōs nav ni nu dzeļža, ni īlas bruģa. Tōs raud un treis par kotru jaunu dīnu. Un nagryb vairs aulūs dzeit sovu jauneibas kumeļu, kur kaidis kopa spūks uzgrīž radio "Dzeivōja reiz lopa zorā..." Lai arī pasauls pylns teiksmainom, nūslāpumainom lītom, kas myusim napasakļauņas. Un navajaga lautzīs šymōs slāgtajōs durovōs. Tikleidz cylvāks atver acis, tai napōrtrauc breinōtīs. Un jys pats arī breinums storp kūkim, putnim, zemī, kas myužam nu jauna sazaļoj. Rainis rakstējis: "Mēness tyltu mete, pōrnōkt sapnu gorym...". Bet cyts dzejnīks turpynōja: "Vīns ticēja un pōrgōja, bet šaubeigī - nā". Vālōkajūs godūs spylgtōkī īspaidi beja nu Dafnijas di Morjē "Rebekas", kū pōrlasēju divas voi pat trejs reizis. Attīceibu kultura un cylvēciskais smolkums, sīvišķeigais šarms un pīvilceiba... Dūmoju, ka tys ir lobōkais, kū uzrakstējušas sīvītis ...

ALBERTS SPŌGIS

Nu albuma "Minsteres latvīšu gimnazeja 1945 - 1998"

Alberts Spōgis (dz. 1924. g.) sovā laikā legionars. Studēja filozofiju un teoloģiju Pinebergas Baļtejas universitatī un Spāņejā. Filozofijas un reliģijas skūlētōjs (1957 - 1997), kaidu laiku arī MLG lītvedis. Dzejnīks (4 dzejas krōjumi) un Minsteris nūrišu hronists trymdas presē. Īkōrtoj grōmotu krōtuvi un dailomotnīceibas stendu "Latgolas sāta". Kod LCM jaunbyuvei izseikst leidzēkli, izpaleidzādams Īkīloj bankā sovu privatū mōju. Apbolvōts ar Latvejas Universitatis atzineibas medali. Trejszvaigžņu ordeņa virsnīks.

NAIZSOKOMAIS

Kaida smoga sōpe spīž
munōs zemes dīnōs;
vysu apleik apleik grīž,
īslādž četrōs sīnōs.

Godus asu meklējis,
šudiņ naatradis;
Tevi dūmōs auklējis,
satikt dzeivi sōcis.

Nasatyktais palīk sōjs,
sirds dreīž rymas praseis;
īcarātais arvīn vōjs -
nasatyktū laseis.

Nu "Dzagyuzes liniņi",
Latgaļu izd. 1972.

Izvyilkums nu roksta "Brīvās Latvijas"

1993. goda 19. numera

Pošreizejā krīzē krysteigōs politikas uzdavums byutu: uzturēt myusu tautā eistas dzeiveibas sapnī, tū pēc īspējas realizēt, paplašynōt un padzilinōt. Pastōv konkrēti draudi - varbyut na tik daudz nu ōrpusis kai Īkšējī, jo myusu sabīdreibā un sadzeivī vēļ tik daudz ateistisku normu. Tōpēc svoreigi krysteigū breiveibu pareizi un lītišķi īvest vysōs dzeivis nūzarēs, vysur lykumdūšonā un sadzeivī. Jōžyna arī, ka krysteigō breiveiba saisteita ar māra izjyutu, jo mes dzeivojam ūtrōs advenčtis gaidōs - pīpyldom myusu breiveibu, sevi pylvnveidojūt. Krysteigōs breiveibas ceņtīni napastōv tik daudz materialōs lobklōjeibas un grezneibas sasnīgšonā, bet gon - radeit īspēju, īgyut pīlneigu Īkšējū breiveibu - tyvōtīs eistajai breiveibai.

Tys nūzeimej konkrēti: myusim ir svoreigi vaļstī uzturēt breivu dūmu izmaiņu, pasorgōt vacōku tīseibas bārnu izgleitōšonā, pasorgōt gimīns nu pōrspeilātas lykumdūšonas. Prūtams, tū vysu sagōdōs un uzturēs napīcīšamī socialī spēki un instančis, kas arī masu sabīdreibu īturēs krysteigūs rāmūs. Jōapgīust vīneigi krysteigōs breiveibas izpratne, un tod pīnōkuma apzīnī centrāta gryba veiks naīdūmojamus breīnumus! Breiveibas jāga pastōv Jezus apsūleitā breiveibā, kas myusim izmontojama kai breivam individam sabīdreibā un vaļstī. Pēdeigi - jōivāroj: myusu breiveibas realizacejā lela lūma pīdar bazneicai, kas uztur tīseibas un breiveibas patīseibas. Tōpēc myusu pīnōkums ir nūdrūšynōt bazneicas stōvūkli vaļstī, kas sekmēs eistas breiveibas īgyušonu.

JŌNS VIĻUMS

Latgolas literaturas darbinīki

KONSTANTINS STRODS (PLENCINĪKS)

Dzimis 1908. goda 3. martā Rēzeknes aprinka Varakļōnu pogosta Kokoru sādžā, apmeklējis Varakļōnu gimnazeju un tod kaidu laiku dzeivōjis tāva mōjōs. Pymais dzejūls nūdrukōts "Jaunības Tekās" 1922. godā. Pēc tam jō dzejis un stōsti pasarōdōs "Zīdūnī", "Straumī", "Jaunajā Straumī", "Latgolas Vōrdā", "Zemnīka Bolsā", "Sauleitī", "Daugovas Vēstnesī", "Rēzeknes Ziņōs", "Olūtā".

Raksteit sōcis jau agrā jaunībā, sovūs dorbūs parōdējis īvārojamu talantu, kai arī tīksmi nūsadūtīs tikai rakstnīceibai. Ilgus godus dorbus publicādams periodikā izaudzis par spējeigu žurnalistu. Kai liriks K. Plencinīks ōtri sasnādz īvārojamās spējas. Jō dzejūļu krōjumi "Sevi" ir 1931. un "Sirds" 1934. godūs. Dziļu īspaidu atstōja sovā laikā pōrtrauktais romans "Sādžu ļaudis". Romans "Valni", kas publicāts "Rēzeknes Ziņōs", 1942. godā iznōce I daļa un natyka turpynōts. Ōrzemēs turpynōja literarū darbeibu, plašōkais ir romans "Tas sākās Varakļānos".

Naižprūtamais pasauls

Naseņ J. vysā nūpitneibā stōstēja:

- Dūmoj, beju pīsadzērīs un rōdējōs zaļi cilvēceni? Nā, skaidrā. Tū pošu var aplīcynōt ari kaimini, kuri beja kūpā: pi dabasim pasarōdēja vairōki "škeiveiši", beja radzami dažas sekundes un pazuda.

Var jau byut, tikai maņ persūneigi nikaidi breinumi nasarōdīs. Lai gon kōdreiz bērneibā, gonūt gūvis, redzēju, kai pōri pikaļneitei uz myusu mōjom ar saineiti rūkōs atnōk ilgi gaideita tante nu kaimiņu pogosta. Skaidrs, atnas kaidu gordumu! Kod, aizaelšīs iskrēju pogolmā satikt, vysī beja izabreinojūšīs: nav nikaidu cīmeņu. Vālōk skūlas godūs pupularzynōtniskā literaturā izlasēju, ka miražas pīmārōtūs apstōklūs ispējamas ari Latvejā. Bet kū nūzeimej teikas un nūstōstī par "runojūšajīm" azarym, anomalom sajjutom un izjyutom vinā voi ūtrā Zemīs punktā, parōdeibom pi apslāptas naudas... Ogrōk dabasūs, kai vēstej teikas, lidōjuši azary, tagad myusu progresivajā laikmatā - mistiskas byutnis superōtrūs škeiveišūs, uz leidzona lauka ocu priškā pazyud cylvāki, ikliustūt antipasauli...

Pyrms pōra godim avīzis aizgyutnem rakstēja par anomalom parōdeibom slovonajā Bermudu trejsstyurī un tō sauszemis "brōli" Permas apkaimī Krīvejā, par polteigeistu "izdareibom" dzeivūklūs un tamleidzeigom lītōm, kam nikaidu tycamu kīmisku voi fizisku izskaidrōjumu navarēja atrast. Latvejas presī par leidzeigom parōdeibom losom pādejūs godūs - izarōdīs, ari myusim ir sovi anomaleju trejsstyuri, rinki un kvadrati.

Pārņ jūla vydā Bauskas pusī Ceraukstis pogostā labeibas laukā pamaneita deivaina zeime - precizi opols laukums ar krystu molā, izveidōts nu nūliktim stībrym. Tū fotografēja, attālūs ivītōja avīzēs, reportažu beja sagatavōjuse televizeja. Leidz šam tykom lasējuši, ka leidzeigas parōdeibas nūvārōtas kur to Vōcejā voi Francejā fermeru sējumūs. Lyuk, ari Latveja nateik apīta. Ceraukstis zeimi izmērēja: sleju plotums bejis ap 2,5 metrym, apla diametrs - ap 15 metrym. Tymā laikā te naasūt ni eisti lejis, ni bejis pārkyuņa nagaiss, bet daži idzeivōtōji dzērdējuši lelu trūksni un dabasūs pamanējuši spūžu bumbveida kermenī. Zeimi laukā pēc dažom dīnom iraudzējis garum braucūša kravās auto soferis.

Pēčōk septembrī jau cytā molā - Kuldigas rajona Alsungas pogostā nūvōktā un uzortā laukā pi Blintenis mōjom uzaradīs deivains caurums, tū atklōjuši saimnīki Sanita un Aivars Silini. Ari te nivīns svešs naasūt radzāts ni ejam, ni braucam,

nav ari nikaidu pādu. Kod radīs caurums - nav zynoms, pasarōdējis pēc labeibas nūvōkšonas. Diametrs asūt ap 30 centimetru, dziļums 3,30 metry. Taidu varātu izveidōt ar atticeigu tehniku, bet nikaidu pādu. Vēļ sprīž, ka varātu izsist atlyuza nu kosmosa stacejas "Mir" voi ari nūsamaļdējis meteorits, bet tod jau jōisalyukojas ikšpusī.

Taitod, otkol Kosmoss. Aizpārņ junī Vašingtonā zynōtniku grupa nōce klajā ar pyrmū plašōkū pētējumu par tai sauktū NLO (naatpazeiti lidojūši objekti) fenomenu. Tymūs gon teiši naatsaklōjas ōrpuszemīs intelekta klōtbyutne voi naatbilšteiba dobas lykumim, deveņu zynōtniku nu dažaidom universitatem dorbs pi ostoņu aktivōkū NLO pētniku pīdōvōtajīm pīrōdējumim nūsaslic uz atziņom par ratim, mozizpēteitim ultraviolātajīm storōjumim un magnetyskō lauka izsauktajōm anomalejom, energejas uzakrōšonūs augši atmosferā, zibiņa dažaidim paveidim. Bet jī sovā ziņōjumā pīmiņ ari vairōkus intrigejūšūs gadējumus, pīmāram, radarūs uztvartus nazynomas izcelsmīs objektus, dīvainas gaismas atkōrtōtu pasarōdeišonūs, vidīs traucējumus dažaidōs vītōs, paaugstynōtu radiaceju un cytu.

Tys nu jauna pastreipoj sovdaibeigū tabu pret NLO, ipošu nasavēlēšonūs pīsavērstīs ar tū saisteitajīm kuteleigajīm vaicōjumim, dūt styngru un pamatōtu atbildi, izskaidrōt seku cālūpus.

Kod aizvadeitajā godā gaidējom Nostradamusa paragōtū Postordīnu, kas beja "nūlykta" uz Saulis aptymsuma breidi, Latvejas Universitatis Astronomejas observatorejas darbinīks Ilgonis Vilks izateicēs, ka myusu Saulis sistemā nav vairs cereibu atklōt kaidu cytu civilizaceju, jo te vyss jau pīteikami labi izpēteits, kū navar saceiti par plašōku apkaimi, jo leidz cytom zvaigzņem pōrōk tōli un lidōjumim cylvāka myužs par eisu. ASV eistynoj pētnīceibas programmu, kuras itvorūs Vysumā teik raideiti radioziņōjumi ar mērki, ka tūs uztvers cytas civilizacejas, bet, dīmžāl, tys pagaidam izskaņ kai saucēja bolss tuksnesī... Pēc jō dūmom, NLO ir sociala, navys fiziska parōdeiba, jo tī radzāti tikai myusu godsymtā. Seņči, kod gaisa telpas apgiušona sōcēs dirižablim, dabasūs beja "icāluši" realōkas byutnis - rogonas pīstōs voi uz slūtōm, spōrnainus pyučus un cytaidus naradējumus, atbylstūši iztēlis spējom un tō laika zynōšonu leimiņam.

Tūmār ari I. Vilks atstōj tilteņus atkōpšonōs gadējumam, pībylstūt, ka nu 100 ziņōjumim par lidojūšajīm škeiveišym vysmoz pīcūs gadējumūs palik naskaidreibas, kas vadynoj uz dūmu par cytom civilizacejom. Jo na jau tikai cylvākim vin radeits taidīs milžeigs Vysums. Ari myusu dīnōs okeanu

treju kilometru dziļumā atklāj jaunas dzīveības formas.

Latvejas pazemī un vērszemī yudīņu pētnīks Ivars Vīks savōcis plašu un interesantu materyalu par pētamū priķšmatu. Izarōdīs, ka runas par azarūs nūgrymušom bazneicom nav vys tik "navaineigi jūki". Vosorōs, nakšņojūt Burtnīku azara krostmolā, nu dzeilem varūt dzērdēt maigas, klusynōtas melodiskas zvaneņu skanis, bet zīmas solā azars rodūt brīsmeygu trūksni, ka navarūt aizmigt, un ļauds sokūt, ka maurojūt. Tys pats nūvārōts pi Rāzinas, Bauza un vēl cytim, bet Lielaucis azarā dzeivojūt naparosts radējums, nūsaukts par plunkšķi.

Ludzas Lelajā, Zvērgzdinis un cytūs tyvōkajūs azarūs pyrms nagaisa pasarōdōs apmāram sešus metrus plotas sveitras virzīnī nu dīnvydim uz zīmelim. Sastūpami olūti, kas tymsōs naktīs izstoroj bōlu gaismu un tūs sauc par svātōlūtīm. Kaidā nu pūrym storp Baļtinovu un Kōrsovu bejis radzams sudrobainī speigulojūšs stors voi gaismas jūsla, pa kuru šū pūru varējīs pōrīt leidz saulis rītam, bet parosti pat gaišā dīnas laikā un taustūtīs ar kārti nav bejis īspējams izavairētīs nu bezdibīneigim akačim. Silmačūs pi Ērglim asūt malīnas plōva, pēc kuras nūplaušonas sōcūt leit, tōlob tū atstōjūt pādejū, kod vyss jau nūkūpts un leits kliust napīcīšams.

Šaidu uzskaitējumu kotrs nu myusim var turpynōt nu pošu dzērdātō un pīradzātō. Lelu un svoreigu dorbu anomalūs parōdeību, ar tōm saisteitūs teiku un nūstōstu pīraksteišonā veikušas skūlas, pīmāram, Rēzekes rajona Pušas pamatskūla un cytas, bet rajona mārūgā - Ludzas bārnu un jaunišu jaunradis centrs.

Mozlīt par tai sauktū Modūnas fenomenu, kur pēc Latvejas Ufologejas un energoapmainīs asociacejas (UEA) pētējumim asūt vīna nu Latvejas spēceīgōkajom anomalēju zonom. Pīmāram, 1991. godā 11. jūlī te pazudīs devenpadsmitgadeigs aktivō dīnasta karaveirs Valedža D. un izmeklēšona pīļōvuse īspēju, ka jū varātu nūlaupeit cytas civilizacejas pōrstōvi. Krīvu militarysti, kuru bāze te atsarodusēs, gon apgolvōjūši, ka tys bejis kaidis dezertējīs karaveirs nu Vydusāzejas republikom. Pēc šōs izmeklēšonas Baļteajā pyrmū reizi fiksātas zīnis par snīga cylvākam leidzeigu byutnī.

Vīna nu Modūnas anomalajōm zonom konstatāta Vestīnā, kū jau vairōkas reizes pētējušas ufologu ekspedicejas. Īpoži izteikta bejuse Mārcienā, kur atsaradis Baļtejas kara apgobola gaisa izlyukdīnasta slepens objekts, saisteits ar rakešu pētnīceību. Mežā pi armejas dalīs konstatāti vairōki rajoni ar spēceigu energetiku. Izadevīs pīsaslēgtīs informacejas laukam un atklōt: karaveirs nūlaupeits ar poša lobprōteigu pīkryšōnu.

Pyrms tam vairōkas reizes meklējīs īspēju par kū to nūpītnu parunōt ar dalīs komandīri. Septenpadsmit kilometrus uz rītumim nu Modūnas kaujas līdmasynas manevrā izdareits fotouzjāmums, kurā radzams objekts ar sovaidu storu. Taidu tū izadevīs "īmyužynōt" uz fotofilmas ari cytā vītā.

UEA prezidents Valērijs Paramonovs Mārcienas anomalījas skaidroj divejaidi: NLO energetiskajai bareibai napīcīšamais paaugstynōts Zemīs energejas storōjums voi te pastōveigi dežurējīs "šķeiveits". Tai voi cytaidi tei varātu byut paralelūs civilizaceju īterese par militaryajīm objektim. Par tū augstōkūs instanču militarysti asūt informāti, bet zīnis turūt slepeneībā, jo sabīdreiba nav gotova taidom atklōsmem. Kai daudzias cytas, ari Modūnas treisstyura anomalējas naizpaustas ari UEA pētējumu anālēs.

Pēc krīvu armejas aizīšonas Mārcienas anomalō aktivitātē krītnī vin mozynōjusēs. UEA uz Modūnu reikōjuse vēl četras ekspedicejas, ari cytōs vītōs atklōtas magnetīsku un geologīsku anomalēju zonas. Īvōkts daudz ziņu. Pīmāram, kaidā Jōņu vokorā pyrms desmit godim dabasūs bejušas vārojamas dīvainas gaismas, 1985. godā īnterneta aukleite redzējuse spūžu aplī un tam apleik zībšpus. Dīvainōs parōdeības saista ar 1989. un 1990. godim. Jaunkalsnovas mežu pēteišonas stacejas vairōki darbinīki kaidā myglainā reitā pēški pamanējūši dīvas saulis. Ļaudonā kaida sīvīte vērs meža īraudzējuse gaišu disku ar zvaigzneitem gar molom, kaidis veirs Saulīskolna apkaimī redzējīs, ka Saulei vyspyrms kai nūgrīzta tykuse apakšmola, tod ari augšējō ... Vestīnas pogosta vīnsātas "Pūdņīki" saimīneica Vallīja Zeltīņa stōstējuse, ka šōs zeme asūt mīlzeigi āderaina un, īspējams, ka naizdybynōtajīm spēkim bejis vajadzeigs kaidis nu tūs krystpunktīm. Tī vārojamas dīvainas, naōmuleigas sajyutas.

Mārcienas vēsturis skūlōtōjs Uldīs Līnīņš uzskota, ka par dzeivī armejas pīļsēteņā, apjūztā ar myuru, vīteji īdzeivōitōji moz kū zynōjūši, tī vys ritējīs pēc sovīm lykumim un kōrteības. Aktīva dorbōšonōs bejuse naktīs, kod maneita ari rakešu pōrvītōšona. Tys bejis cyts pasauls 200 - 300 hektaru plateībā. Mežā izvītōtī objekti pošlaik izdemolāti, vītōm sasprydzynōtī, bet tī vēl mytynojas daži atvalīnōtī militarysti.

UEA specialīsti sastōdējūši Latvejas anamaleju karti, jīmā fiksātas vysmoz 100 zonas, daudzias izkōrtōtas jūslas, veidojūt sovdbabeigus energīskus korīdorus. Dorbojas kai katalīzatory, jīmūs vārojams sovdbabeigs laika un telpas izkrūplōjums, īzadolōs nūpītna energeja, beistama gon cylvākīm, gon energetiskajam leidzsvoram kūpumā.

Pēc Latvejas presīs materyalīm.

SOVU PYRMŪ DZEJŪLI VEĻTĒJUMU PASAUĻA
SĪVĪŠIM 8. MARTĀ AUTORS UZRAKSTĒJA 9 GODU
VACUMĀ JYS SMĒLĒS ĪRUSMIS NU DOBYS SEVIŠKI
SKAIŠKŌ LEIČA PIJERSIKYS MEILŌKĪ AUTORY KURTS
VONNEGŪTS MARTS PUJATS DŽEIMSS HEDLIJS
ČEIZS JŌNS INDĀNS I ARTURS HEILIJS

artura veismaņa foto

IN MEMORIAM
POLIKARPAM ČERŅAVSKAM
izmaļavoj mōla skrūzi
par tū nasiss tev ar būzi

vui cik smuka tauta māma
vui cik skaiška nōvis āna

saule gaisā īpyut jīm
vysim nōvis vēstnešim

SEV

par nūmyrušim narunoj
iz nūmyrušim deki klōj
i bišku pōri pastaigoj
i umai ilgai pōri slōj
oi kungs oi kungs kai myrūni
cīš klusai tai kai varūni
i izaver kai trasuni
i pōri stōv kai brašuli
kab vysi byutu dabasūs

kur deve dūd i dūs
jys beja cylvāks niu jys dus

vido

vido ir moderns saeisyņōjums nu vōrda pīdūd

kab kai mūrģi mežā skrīn

kab kai ānys jjurā brīn

autors

TĀVAM

as ausi damīdžu pi fortepjano
tī beja forte beja pjano
daudz vaira beja pjano beja ari forte

as aci īrubēju mōlējumā
tī daudzi krōsys beja salykts
as apsakērūs pōrbraucūt ar pērstu

as aci izsvīžu iz dzejis vōrda
maņ baile palyka nu trokajīm
tī ausi varūt nūplēst tai kai skolu
tī aci varūt izbaksteit i ūtru golu

ONTŌNAM RANCĀNAM

soltā kopā zīdi skrīn
myrūņs vaira nadvašoj
meilēju as tevi vīn
latgalīšu gērļa boj

latgalīšu gērļa boj
myrūņs vaira nakōsej
soltā kopā zīdi skrīn
myrūņs vōrda napōrmej

meilēju as tevi vīn
kopu aizsmilktej ar sporu
latgalīšu gērļa boj
nav kū drōz ta drōz tu vēju

TĀVATĀVAM

dunci kryutīs īrubeju
baigōs mūkōs myra duņcs
kur niu skrīt kur niu īt
bōlgoj duņcs beigts kai ruņcs

nagrōb mani meilō nōve

rūzēs nasvīž dōrgō dzeive
paga paga naasu šōvīs
tok nav šaunamī par breivu

izdrōz munu pīminekli
zalta reitu sudobrā
apkas mani sekli sekli
dzyntōs zemīs teirumā

EIROPYS SAVĪNEIBAI
I PERSŪNEIGI BILAM
KLINTONAM

interneta mōjis lopa
izdeiga iz muna kopa

pakaļ atskrējušī faili
nūmušēja munu baili

izšpļōvu voi deniss ross
na as geitss i vēļ vīns boss

boss tu naasi raug tai
apžōvs kōjis Latgolai

apžōvs kōjis Latgolai
pīmōvs sātu mameņai

ONTŌNAM SLIŠĀNAM

izcep maņ dzejūleiti
kai mameņai gauži raud
tōli celi sveša sāta
taisōs valns iz elni raut

naraun mani meilīs valns
raun tū boltū kurīs malns
maņ vēļ daudzi jōelpoj

jōād jōdzer jōdoncoj

ONTŌNAM KŪKOJAM I

maņ jōaizīt iz tymsu mežu
tī peiļu daudz i daudz tī ežu
tī bryuklōji kai ašņa pylņys kryuts
maņ jōaizīt oi oi cik ceļš ir gryuts

maņ jōaizīt kai jyus tū zinit
oi mōti meilit tāvu cīnit
i gribit Dīva dabasūs
kai gribēsīt tai ari dūs
maņ jōaizīt jau mauroj gūs
i meilit sevi vaira nakai jūs

ONTŌNAM KŪKOJAM II

snīgs lidinej pļockojās kreit
mīgs švōrbojās stulbinojūt
īšu slompōšu reit
īšu slompōšu reit
nūgrōbšu deki nūst
tāvzemei zūbyna jūzt
drūstola pučeite vanadzeņš
lidinej pļockojās kreit i sten

mōkuli mōkyuni dabasu jāri
drōž maņ par purni karlovivāri

OSKARAM SEIKSTAM

zyla mygla tyna pļovu
gaisynōju kōju sovu
voi niu Dīvs dabasaūs
munu kōji napīdūs
zyla mygla pļova tuška
bišku pakleiduse vuška
raudoj raudoj ticeiga
nagrōb nōve spiceiga

Uzticeīgs sovam stylam

NU JŌNA UNDAŠ ATVODŪTĪS

PĪTERS GLEIZDĀNS

Šō goda saulgrīžu svātkūs - 24. junī - myužēbā aizgōja pedagogs, akvarelists, Latgolas

Jōņa Undas šyupeļs kōrts 1928. goda saulgrīžūs - 23. junī Ludzas aprinka Pyldas pogosta zemņika ģiminī. 1931. godā vacōki pōrsacēle uz dzeivi Rēzeknē, kur Jōņs pamatizgleiteības programmu apgyust 1. pamatskūlā un Rēzeknes komercskūlā, bet nu 1945. goda mōkslas izgleiteību īgyust Kuldīgas dailomtnīceības vydusskūlā, tod Daugavpilš dailomtnīceības vydusskūlā, kuru absolvej 1948. godā. Ar pateiceibu atcerējōs sovus skūlōtōjus, republikā pazeistamus mōkslinīkus A.Egli, J.Bīni un mōkslas zynōtnīku J.Pujatu.

Naklōtīnes studejas mōkslas vēsturī Latvejas Mōkslas akademējā uzšōce 1960. godā.

Dorba gaitas vyspōrizgleitōjušōs mōceibu īstōdēs aizvad Ludzas septeņgadeigajā skūlā (1948), Naurānu vydusskūlā (1948 - 1954), Rēzeknes 1. vydusskūlā (1954 - 1960), Bēržgalis vydusskūlā (1969 - 1972). Skūlōtōja ikdīnas ryupēs mōkslinīks napazaudej īkšējū trauksmi par gleznīceibu, jō dobas studejōs atsabolsoj namīrs, īkšējōs škeisteišonōs izjyuta, kas līcynoj, ka J. Undam mōkslas tāla meklējumūs nav formala pīēja.

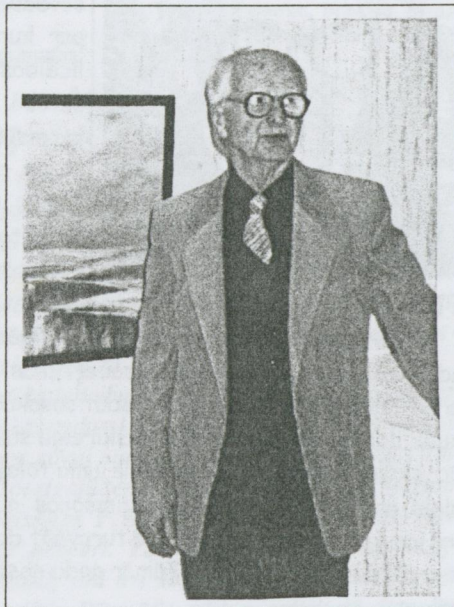
1959. godā kupā ar Reigas Lītiškōs mōkslas vyduysskūlas direktoru Imantu Žūriņu un jaunatvārtōs Rēzeknes filiālis pyrmū vadeitōju Martu

Krastiņu un cytim nūvoda kulturas ideju atbaļsteitōjim J.Unda īsaistōs RLMV Rēzeknes filiālis organizeišonā un 1960. godā tōs vadeibu pōrjam nu keramikis M. Krastiņas. Ilggadejā RLMV RF vadeitōja darbeibā leidz 1968. godam J.Unda, sadarbeibā ar filiālis pasnīdzējim mōkslinīkim Silviju Linarti, Olitu Rumbu - Nīguli, Jōni Murānu, Igoru Mateičuku, Mirdzu Cimdiņu sekmej kulturvidis kvalitatis izpratni Rēzeknē un vysā Austrumlatvejā. 1968. godā filiale pōrtūp par Rēzeknes lītiškōs mōkslas vydusskūlu, bet 1993. godā teik reorganizāta par Rēzeknes Mōkslas koledžu. Jōņs Unda te nu 1976. leidz 1996. godam ir profilejūšūs prīkšmatu pasnīdzējs. Leidzōs pamatprofesejai vysus spēkus veļtej rodūšai īrūsmei akvareļgleznīceibā pats un aicynoj tū dareit audzēkņus.

Ilgus godus dorbojūtīs Rēzeknes tautas teātrī kūpā ar audzēkņim radējis skotuviskus ītārpumus vairōkom izrōdem. Par veiksmēigu īguļdējumu kulturas dorbā vairōkkōrt apbolvōts ar tō laika gūda rokstim un E. Melngaiļa Tautas mōkslas noma diplomim. Kai ījyuteigu pedagogu jū atzineigi vērtēj bejuši audzēkņi, tagad pazeistami mōkslas zynōtnīki un mōkslinīki A.Osmanis, I.Vilčuka, G.Zeile, O.Rancāns, L. Gadzina, J.Gybuste, V.Paurs, E.Paura, J.Laicāns, V.Vogulis, A.Ušpelis un daudzī talanteigī jaunī mōkslinīki.

Mōkslas rodūšajā procesā J.Unda īnōce 60. godūs kai akvareļgleznōtōjs, Latvejas Mōkslinīku

kulturas dzeives rūsynōtōjs, dzymtōs pusis dobas apdzīdōtōjs krōsōs Jōņs Unda. Myuža 72 godūs ar talantu un naatlaideigu dorbu jys īmontōjis cīnu dažaidūs sabīdreibas slōpūs.

savīneibā uzjīmts 1979. godā. Ar sovīm akvarelim nu 1963. goda pīsadalējōs Latvejas un ōrzemu kulturas centrūs reikōtajōs mōkslas dorbu izstōdēs Reigā, Moskovā, Londonā, Tbilisi, Viļņā, Panevežā, Kauņā, Brēmēnī. Jō dorbu personalizstōdis beja atklōtas Rēzeknē (ostoņas), Daugavpilī (trejs), Modūnā, Reigā, Gulbinī, Bolvūs, Preiļūs (pa divom) un cytur, kai ari Viļņā (1986), Vōcejā (1994). Akvareli atrūdami muzeju fondūs Latvejā (Rēzeknē, Daugavpilī, Modūnā, Gulbinī, J.Raiņa Literaturas un mōkslas muzejā Reigā), Leitovas (Druskinīnku, Kauņas) gleznu galerejēs.

Jau breivōs Latvejas laikā, kod J.Unda nōce pasaulī, nūvods kulturas un ekonomikas atteisteības zinī beja vīns nu atpalykušōkajīm Latvejā, bet godsymtu mejā, kod mōkslinīks aizgōja myužēbā, nūvods vēļ ir vīns nu nabadzeigōkajīm Eiropā. Tūmār Latgolā dzymuši mōkslinīki, ari J.Unda sovūs dorbūs pauž attīksmi pret dzymtō nūvoda dobas skaistumu. Jys taipat kai F. Varslavāns gleznōja ainovas, Rēzeknes īleņas un mozpiļsātu skotus.

Godsymtu mejā mōksla nōk ar masu kulturas ainu, tei sovūs manifestacejēs izceļ mōkslas byuteibu un formas nūzeimeibu, ni saturu, ni jaunō radeišonu naakcentej, bet J.Unda napōrprūtami palyka uzticeīgs sovam ainavista stylam, aplīcynūt nacionalū identitāti, akvareļgleznīceības jaunatklōsmīs īspējōs saglobōja sovū rūkrokstu, kas sasasaucas ar Latvejas realistiskōs ainovas rodūšū metodologeju.

NATĀLIJA GILUČA - VAIVODE

1919. gada 15. janvārs - 2000. gada 17. jūlijs

Myžuēibā aizgōjuse skūlōtōja un rakstneica ar gryutu un sovdabeigu myžu, par kuru daudzas līceibas atstōjuse sovōs literarajōs pyrmskara publika-
cejōs presis izdavu-
vumūs un vīneiga-
jā Latgolas stōstu
gōmotā "Storp Ūšu

un Dūbnu", kura gaismu īraudzēja pavysam naseņ.

Rakstneica izdevējam reiz tyka atgōdynōjuse, ka padūmu okupacejas laikā jai nasaceļ rūkas, lai kū to vēl dareitu grōmotas lobā, lai ari asaūt sasakrōjīs pīteikami daudz dorbu. Par, var saceit, izšķireigū sūli jei izaškeire pēc skūlas draudzigu apmeklējuma tōlajā Anglejā un nalela materialō atbolsta sajimšonas nu jōm... Vēl cīnejamajai autorei beja prōtā turpynōt dorbu, bet jau ar cytaidu nūskaļōjumu. Tūmār godu nosta laupēja jōs spēkus.

Nu myusim ir šķeirīs teiras, naaptraipeitas sirds un Dvēselis cylvāks, skūlōtōja kura jau palykuse sovūs naskaitamajūs audzēkņūs, rakstneica, kura uz vysim myusim raugōs nu sovu dzili pōrdūmōtūs un sirsneigūs ryndu vejuma, izvārpta nu dzeivis pīredzis un stōstineicas talanta. Lai vīglas smiltīs!

Kur jī tagad?

Daudzi jau kopu kaļneņā, cyti tōli prūm nu dzymtō cīma, vēj cyti atro-
duši mōjas ari cytūs tyvōkūs cīmūs. Dolgijbors, kōdreiz lels cīms, vairs tikai nūstōstūs vin dzeivoj un šymā fotoattālā, parak-
steitā ar 20. augus-
tu. Varbyut kaidis laseitōjs atpazeis kuru nu jīm ar draudzes prāvestu.

"ZEMTURS" - PASAULĀ LATGAĻU LAIKKROKSTS

Dybynōtōjs - A. Rancāna izdevnīceiba

Registracejas aplīceiba 1609. Iznōk nu 1994. goda 30. decembra. Izdevēja nūrēkinu konts LUB Preiļu nūdalī, Nr. 468425, kods 310101900. Izdevēja adrese: Preiļi, A. Upīša ielā 3 - 49. Pavairōts SIA "Salang - Preiļi" Raiga bulvarī 17. Atbīļdeigais redaktors O.RANCĀNS, redaktors J. ELKSNIS

JŌNS VIĻUMS

LATGOLAS LITERATURAS DRBINĪKI

ROZALIJA TABĪNE (NAAIZMĒRSTULE)

Dzymuse 1890. goda 28. oktobrī Rēzeknes aprinka Bēržgalis pogostā. Ir izcyla persūneiba latgaļu rakstnīceibā, publicējusēs gon periodikā, gon atsevišķūs izdavumūs. Jōs tāvs beja lels teiku zynōtōjs un stōsteitōjs, kas vālōk ītekmēja ari Naaizmērstulis literarū darbeibu. 1901. - 1904. godūs jei vuicōs Rēzeknes krīvu draudzis meitiņu skūlā, pēc tam izgleiteibu turpynoj pošmōceibas ceļā. Pyrmī dorbi pasarōdīs "Dryvā" 1913. godā - tālōjums "Tu manis navaicoj".

Nu 1916. leidz 1920. godam Naaizmērstule kai lauku skūlōtōja strōdoj Bolvūs, vālōkajūs godūs vairōkōs skūlōs Daugavpiļs aprinkī. Ar sovīm rokstim un dzeivu daleibu "Zīdūnī", "Draugā", "Sauleitī", "Latgolas Vōrdā" un daudzūs cytūs izdavumūs izapeļnej īvēreibu.

Jōs roksti sakūpōti 1934. godā iznōkušajā krōjumā "Lauku zīdī", "Par bārnu audzynōšonu" 1920. godā, "Tautas pōsokōs" 1922. godā, "Uz Kaļvarejas kolna", "Saulis spais" un "Zvaigzneitis" 1923. godā.

Vālōkūs godūs Naaizmērstule latgaļu literatūrā davuse daudz cytu naaizmērstamu dorbu. Pēc kara godim kai daudzim, tai ari jai nabeja īspējas publicētīs. Jōs vōrds nikur nabeja pīmynāts.

Naaizmērstule myruse 1965. godā un apglobōta Aglyunā.